

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІНАНСІВ І КРЕДИТУ

УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ БАНКУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконала: студентка II курсу, групи 672-1
денної форми навчання
спеціальність 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»
Тащук Тетяна Романівна _____

Керівник:
доцент кафедри фінансів і кредиту
Марич Максим Григорович _____

До захисту допущено на засіданні кафедри
протокол № ____ від _____ 2024 р.

Завідувач кафедри фінансів і кредиту
_____ проф. Нікіфоров П.О.

Чернівці – 2024

АНОТАЦІЯ

Ташчук Т. Р. Управління капіталом банку. Рукопис. Кваліфікаційна робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці, 2024.

У магістерській роботі досліджується управління власним капіталом банків в Україні, зокрема на прикладі АТ «Ощадбанк» за період з 2019 по 2023 роки. Оцінюється формування та використання власного капіталу АТ «Ощадбанк», аналізуючи динаміку вартості та складового капіталу, що дозволяє визначити ключові тенденції та проблеми. Надані рекомендації щодо покращення процесу управління капіталом які можуть сприяти підвищенню ефективності функціонування банківської системи України.

Ключові слова: банк, капітал, власний капітал, управління власним капіталом, формування і використання власного капіталу.

ANNOTATION

Tashchuk T. R. Management of Bank Capital. Manuscript. Qualification work for obtaining the second (master's) level of higher education in specialty 072 «Finance, banking, insurance and stock market». Yuri Fedkovich Chernivtsi National University, Chernivtsi, 2024.

This master's thesis investigates the management of banks' equity capital in Ukraine, specifically using the example of JSC "Oschadbank" for the period from 2019 to 2023. The research examines methodological approaches to assessing the factors influencing capital management, outlining the main directions of the study. It evaluates the formation and utilization of JSC "Oschadbank's" equity capital by analyzing the dynamics of its value and capital components, which allows for the identification of key trends and challenges. Recommendations for improving the capital management process are provided, which may contribute to enhancing the efficiency of the banking system in Ukraine.

Keywords: bank, capital, equity capital, equity capital management, formation and utilization of equity capital.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____
Т.Р.Ташчук
(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ БАНКУ	7
1.1. Власний капітал банку: поняття, структура, функції.....	7
1.2. Вплив власного капіталу на фінансову стійкість та ліквідність банку ...	13
1.3. Методичні підходи щодо визначення чинників управління власним капіталом банків України.....	18
Висновок до розділу 1	23
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ АТ «ОЩАДБАНК» ЗА 2019-2023 РОКИ	25
2.1. Оцінка вартості власного капіталу.....	25
2.2. Аналіз динаміки власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК».....	34
2.3. Аналіз складових власного капіталу.....	39
Висновок до розділу 2	44
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ І ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БАНКУ	46
3.1. Обґрунтування проблем управління власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК».....	46
3.2. Шляхи оптимізації капіталу банківських установ України.....	49
3.3. Рекомендації щодо удосконалення процесу управління власним капіталом банку	53
Висновок до розділу 3	56
ВИСНОВКИ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	62
ДОДАТКИ.....	69

ВСТУП

Дослідження проблематики управління капіталом банку набуває особливої актуальності в сучасних умовах трансформації фінансового сектору України та глобальних економічних викликів. Власний капітал банку є фундаментальним елементом його фінансової структури, що відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності, надійності та ефективності функціонування банківської установи. В умовах підвищеної волатильності фінансових ринків, посилення регуляторних вимог та зростання конкуренції в банківському секторі, ефективне управління капіталом стає критичним фактором для підтримання фінансової стійкості банків та їх здатності протистояти різноманітним ризикам. Актуальність теми дослідження також зумовлена необхідністю адаптації українських банків до міжнародних стандартів банківського регулювання, зокрема вимог Базельського комітету з банківського нагляду, що передбачають підвищення якості та достатності банківського капіталу. Крім того, в контексті економічних наслідків пандемії COVID-19 та геополітичних викликів, з якими стикається Україна, питання оптимізації структури капіталу банків та підвищення ефективності його використання набуває стратегічного значення для забезпечення стабільності всієї фінансової системи країни.

Метою даного дослідження є комплексний аналіз теоретичних засад та практичних аспектів управління капіталом банку, виявлення основних проблем у цій сфері та розробка науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення механізмів управління власним капіталом банківських установ України в сучасних економічних умовах.

Для досягнення мети дослідження було сформульовано такі основні завдання:

- 1) узагальнити теоретичні засади щодо визначення сутності, структури та

функціонального призначення власного капіталу банківських установ;

2) оцінити вплив власного капіталу на забезпечення фінансової стійкості та ліквідності банків;

3) проаналізувати методологічні підходи до визначення факторів управління власним капіталом у банківській системі України;

4) здійснити всебічний аналіз формування та використання власного капіталу на прикладі діяльності АТ «Ощадбанк»;

5) визначити основні проблеми, що виникають у процесі управління власним капіталом в аналізованій установі;

6) запропонувати шляхи оптимізації управління капіталом банків України та вдосконалення механізмів його ефективного використання.

Об'єктом дослідження є процес управління капіталом банківських установ України в умовах сучасної економіки.

Предметом виступають теоретичні та методологічні основи, а також практичні аспекти управління власним капіталом банку, із акцентом на шляхи його вдосконалення на прикладі АТ «Ощадбанк».

Методологічною базою дослідження є сукупність загальнонаукових та спеціалізованих методів. Зокрема, методи системного аналізу і синтезу використовувалися для вивчення структури та функціональних характеристик власного капіталу; порівняльний аналіз застосовувався для оцінювання різних підходів до управління капіталом; статистичні методи були залучені для аналізу та обробки фінансових даних; методи фінансового аналізу використовувалися для визначення ефективності використання капіталу; економіко-математичне моделювання застосовувалося для прогнозування капітальних потреб та оцінювання його адекватності.

Інформаційною основою дослідження стали законодавчі та нормативно-правові акти України, які регулюють функціонування банківської системи; офіційні статистичні дані, надані Національним банком України та Державною

службою статистики України; фінансова звітність і аналітичні документи АТ «Ощадбанк»; наукові роботи вітчизняних і зарубіжних дослідників, що розглядають проблеми управління банківським капіталом; а також матеріали, представлені на конференціях і семінарах.

Наукова новизна проведеного дослідження полягає у вдосконаленні теоретичних положень та розробці практичних рекомендацій щодо оптимізації управління власним капіталом банків в умовах економічної нестабільності та зростання регуляторного тиску.

Практична цінність отриманих результатів полягає у їхньому потенційному застосуванні банківськими установами України для вдосконалення системи управління власним капіталом, підвищення рівня фінансової стійкості та покращення ефективності роботи. Запропоновані рекомендації щодо оптимізації капітальної структури та раціоналізації його використання можуть бути впроваджені в практичну діяльність АТ «Ощадбанк» та інших вітчизняних банків. Розроблені методичні підходи до оцінювання достатності капіталу і прогнозування його додаткових потреб можуть стати основою для вдосконалення процесів банківського регулювання та нагляду з боку відповідних органів.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ВЛАСНИМ КАПІТАЛОМ БАНКУ

1.1. Власний капітал банку: поняття, структура, функції

Власний капітал банку є фундаментальним елементом фінансової структури банківської установи та відіграє ключову роль у забезпеченні її стабільності, надійності та ефективності функціонування. [19].

Власний капітал банку можна концептуально охарактеризувати як сукупність фінансових ресурсів та матеріальних активів, виражених у грошовій формі, що належать його засновникам і власникам. Він слугує основою економічної незалежності та фінансової стабільності банківської установи, а також виступає ключовим джерелом для покриття потенційних збитків. Власний капітал формується за рахунок внесків акціонерів або засновників банку, а також накопичення нерозподіленого прибутку протягом діяльності установ [25].

Структура власного капіталу банківської установи являє собою комплексну систему фінансових ресурсів, що забезпечує стабільність та платоспроможність банку в довгостроковій перспективі. (рис. 1.1).

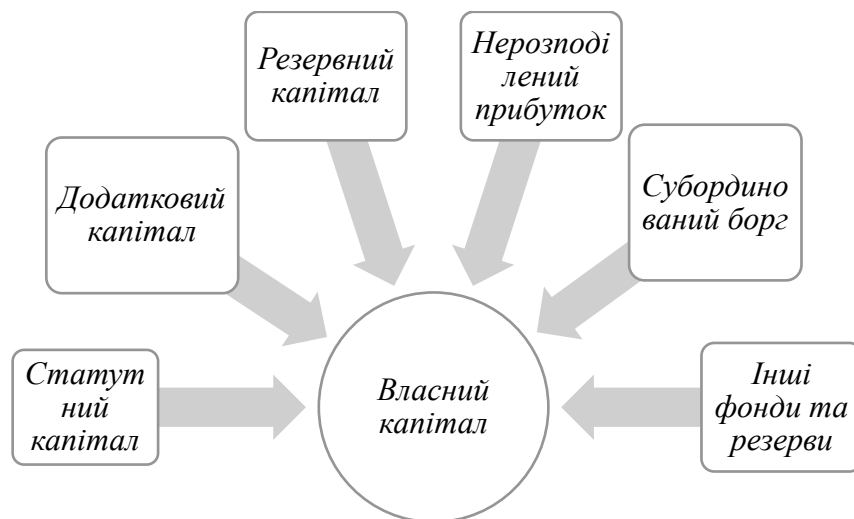

Рис. 1.1. Структура власного капіталу банку

Центральним елементом цієї структури виступає статутний капітал, який формує фундаментальну основу фінансової стійкості банку. Статутний капітал, що складається з номінальної вартості всіх розміщених акцій, виконує роль первинного джерела фінансування банківської діяльності та слугує гарантом захисту інтересів кредиторів. Цей компонент власного капіталу відіграє ключову роль у забезпеченні довіри до банку з боку регуляторних органів, інвесторів та клієнтів, оскільки він визначає мінімальний обсяг фінансових ресурсів, доступних для покриття потенційних збитків [16].

Додатковий капітал, як невід'ємна складова власного капіталу банку, формується переважно за рахунок емісійного доходу. Цей фінансовий інструмент виникає внаслідок різниці між ціною розміщення акцій та їх номінальною вартістю, що дозволяє банку акумулювати додаткові фінансові ресурси без збільшення кількості випущених акцій. Емісійний дохід не тільки посилює капітальну базу банку, але й відображає ринкову оцінку його діяльності та перспектив розвитку. Ця складова власного капіталу дозволяє банку підвищити свою фінансову гнучкість та розширити можливості для стратегічного розвитку.

Резервний капітал відіграє критичну роль у забезпеченні фінансової стабільності банку в умовах економічної невизначеності та ринкових флуктуацій. Цей компонент власного капіталу формується шляхом систематичних відрахувань з чистого прибутку банку, створюючи таким чином фінансовий буфер для покриття непередбачених витрат та потенційних збитків. Резервний капітал виступає як механізм самострахування банку, дозволяючи йому зберігати фінансову стійкість навіть у періоди економічних спадів або кризових явищ на фінансових ринках. Крім того, наявність достатнього резервного капіталу підвищує довіру до банку з боку регуляторних органів та рейтингових агентств, що може позитивно вплинути на його репутацію та ринкову позицію.

Нерозподілений прибуток являє собою акумульовану частину чистого прибутку банку, яка залишається після виплати дивідендів акціонерам та

формування обов'язкових резервів. Цей компонент власного капіталу відображає здатність банку генерувати прибуток та ефективно управляти своїми фінансовими ресурсами. Нерозподілений прибуток виступає як внутрішнє джерело фінансування для розширення діяльності банку, впровадження інноваційних технологій або покриття можливих збитків у майбутньому. Значний обсяг нерозподіленого прибутку свідчить про фінансову стабільність банку та його потенціал для подальшого зростання [17]

Субординований борг, хоча і не є класичним елементом власного капіталу, часто розглядається як його складова через особливі характеристики та функції, які він виконує в структурі капіталу банку. Субординований борг представляє собою довгострокові зобов'язання банку, які мають нижчий пріоритет погашення порівняно з іншими зобов'язаннями у разі ліквідації банківської установи. Ця особливість дозволяє розглядати субординований борг як додатковий захисний механізм для вкладників та інших кредиторів банку, що підвищує загальну фінансову стійкість установи.

Комплексна взаємодія всіх компонентів власного капіталу банку створює багаторівневу систему фінансового захисту, яка забезпечує стабільність банківської установи та її здатність протистояти різноманітним ринковим ризикам. Статутний капітал формує базову основу фінансової стійкості, в той час як додатковий капітал, сформований за рахунок емісійного доходу, посилює цю основу та розширює фінансові можливості банку. Резервний капітал та нерозподілений прибуток створюють додаткові буфери для абсорбції потенційних шоків та забезпечення безперервності діяльності банку в умовах економічної нестабільності [55].

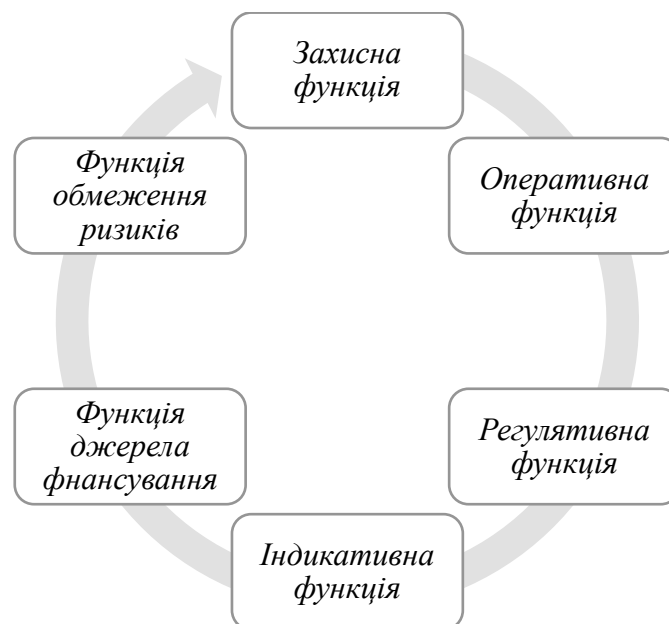
Ефективне управління структурою власного капіталу вимагає від банку балансування між різними цілями: забезпечення достатньої капіталізації для відповідності регуляторним вимогам, підтримка оптимального рівня прибутковості для задоволення інтересів акціонерів, та збереження фінансової

гнучкості для реалізації стратегічних ініціатив. Оптимізація співвідношення між різними компонентами власного капіталу дозволяє банку ефективно управляти своїм ризик-профілем, забезпечуючи при цьому достатній рівень прибутковості та потенціал для зростання.

Включення субординованого боргу до структури капіталу банку додає додатковий рівень фінансової стійкості, особливо в контексті відповідності міжнародним стандартам банківського регулювання, таким як Базель III. Субординований борг не тільки підвищує загальну капіталізацію банку, але й створює додатковий буфер для захисту інтересів вкладників та інших кредиторів у випадку фінансових труднощів.

Отже, власний капітал банку, який складається з таких елементів, як статутний капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток та компоненти субординованого боргу, утворює надійну основу для забезпечення фінансової стійкості. Він сприяє зміцненню довіри клієнтів і забезпечує реалізацію стратегічних завдань банківської установи в умовах динамічного й конкурентного фінансового середовища [54].

Функції власного капіталу банку є різноманітними та критично важливими для забезпечення ефективної діяльності банківської установи (рис. 1.2).

Рис. 1.2. Основні функції власного капіталу банку

Захисна функція є однією з найважливіших, оскільки власний капітал слугує буфером для поглинання можливих збитків та захисту інтересів вкладників і кредиторів банку. У випадку виникнення фінансових труднощів, власний капітал є першим джерелом для покриття збитків, що дозволяє банку продовжувати свою діяльність навіть у складних економічних умовах [18].

Оперативна функція власного капіталу полягає в забезпеченні фінансової основи для початку діяльності банку та його подальшого розвитку. На початковому етапі функціонування банку власний капітал використовується для придбання необхідних активів, таких як приміщення, обладнання та технології, які необхідні для здійснення банківських операцій.

Регулятивна функція власного капіталу пов'язана з його роллю як об'єкта нагляду та регулювання з боку центрального банку та інших регуляторних органів. Достатність власного капіталу є ключовим показником, який використовується для оцінки фінансової стійкості банку та його здатності протистояти ризикам. Регулятори встановлюють мінімальні вимоги до розміру та структури власного капіталу банків, що сприяє забезпеченню стабільності банківської системи в цілому [20].

Індикативна функція власного капіталу полягає в тому, що його розмір та структура є важливими індикаторами фінансового стану та надійності банку для потенційних інвесторів, вкладників та партнерів. Високий рівень власного капіталу свідчить про фінансову стійкість банку та його здатність витримувати економічні шоки, що підвищує довіру до установи з боку учасників фінансового ринку.

Власний капітал також виконує функцію джерела фінансування довгострокових проектів та інвестицій банку. На відміну від залучених коштів, які мають обмежений термін використання, власний капітал є постійним джерелом фінансування, що дозволяє банку здійснювати довгострокові інвестиції в розвиток

своєї інфраструктури, впровадження нових технологій та розширення спектру послуг [50].

У контексті управління ризиками власний капітал виконує функцію обмеження ризиків. Розмір власного капіталу банку визначає максимальний обсяг активних операцій, які банк може здійснювати, тим самим обмежуючи його схильність до надмірних ризиків. Це сприяє підтримці оптимального балансу між прибутковістю та ризиком у діяльності банку.

Важливо відзначити, що структура та функції власного капіталу банку не є статичними, а постійно еволюціонують під впливом змін у регуляторному середовищі, економічних умовах та ринкових тенденціях. Зокрема, впровадження міжнародних стандартів банківського регулювання, таких як Базель III, призвело до посилення вимог до якості та достатності власного капіталу банків [24].

У сучасних умовах особлива увага приділяється не лише кількісним показникам власного капіталу, але і його якісним характеристикам. Концепція «жорсткого ядра» капіталу, яка передбачає виділення найбільш стабільних і надійних елементів власного капіталу, стала ключовим аспектом оцінки фінансової стійкості банків. Це призвело до зміщення акценту на збільшення частки статутного капіталу та нерозподіленого прибутку в структурі власного капіталу банків.

Глобалізація фінансових ринків та посилення міжнародної конкуренції в банківському секторі також впливають на роль і значення власного капіталу банків. Великий розмір власного капіталу стає важливою конкурентною перевагою, яка дозволяє банкам розширювати свою діяльність на міжнародних ринках, здійснювати складні фінансові операції та протистояти економічним кризам.

Таким чином, власний капітал банку є складним і багатогранним економічним поняттям, яке відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності та ефективності функціонування банківської установи. Його структура, що включає

статутний капітал, додатковий капітал, резерви та нерозподілений прибуток, забезпечує виконання ряду важливих функцій: від захисту інтересів вкладників до створення основи для стратегічного розвитку банку. Розуміння сутності, структури та функцій власного капіталу є критично важливим для ефективного управління банківською діяльністю, забезпечення фінансової стійкості та довіри з боку клієнтів та інвесторів.

1.2. Вплив власного капіталу на фінансову стійкість та ліквідність банку

Власний капітал банку відіграє ключову роль у забезпеченні його фінансової стійкості та ліквідності, виступаючи фундаментальним елементом банківської діяльності. Ця складова банківських ресурсів має визначальний вплив на здатність фінансової установи протистояти різноманітним ризикам та підтримувати стабільне функціонування в умовах мінливого економічного середовища (рис. 1.3).

Рис. 1.3. Вплив власного капіталу на фінансову стійкість та ліквідність банку

Фінансова стійкість банківської установи є комплексним показником, що відображає здатність банку підтримувати стабільність функціонування в умовах динамічного економічного середовища. Ключовим фактором забезпечення фінансової стійкості виступає адекватність власного капіталу, який слугує фундаментальним елементом захисту від потенційних ризиків та негативних флуктуацій ринку. Власний капітал банку виконує роль амортизатора, абсорбуючи можливі збитки та гарантуючи збереження інтересів депозитаріїв і кредиторів. Оптимальна структура та обсяг власного капіталу дозволяють банку зберігати баланс між активами та пасивами, підтримуючи належний рівень ліквідності та платоспроможності. Це, в свою чергу, сприяє підвищенню інвестиційної привабливості банку та зміцненню його позицій на фінансовому ринку. Ефективне управління власним капіталом передбачає постійний моніторинг та оцінку ризиків, а також своєчасне коригування стратегії капіталізації відповідно до змін економічної кон'юнктури та регуляторних вимог [45].

Достатність власного капіталу банківської установи є ключовим фактором забезпечення її фінансової стабільності та операційної ефективності. Адекватний рівень капіталізації створює підґрунтя для реалізації активних операцій з одночасним збереженням необхідного рівня надійності та ліквідності. Власний капітал виступає фундаментальним джерелом фінансування довгострокових активів, що дозволяє банку диверсифікувати свій інвестиційний портфель та оптимізувати структуру балансу [47]. Крім того, значний обсяг власного капіталу слугує каталізатором для залучення додаткових фінансових ресурсів на ринку капіталу, підвищуючи кредитний рейтинг та інвестиційну привабливість банку. Наявність солідної капітальної бази сприяє зміцненню довіри з боку контрагентів, клієнтів та регуляторних органів, що позитивно впливає на ділову репутацію установи. Це, в свою чергу, підвищує конкурентоспроможність банку на ринку фінансових послуг, розширюючи можливості для реалізації інноваційних

продуктів та стратегій розвитку.

Ліквідність банківської установи є ключовим індикатором її фінансової стабільності та ефективності діяльності. Вона відображає спроможність банку своєчасно і в повному обсязі виконувати свої зобов'язання перед вкладниками та кредиторами. Цей параметр має безпосередню кореляцію з рівнем власного капіталу банку, оскільки адекватна капіталізація створює підґрунтя для формування оптимального портфеля високоліквідних активів. Наявність значного обсягу власного капіталу дозволяє банку підтримувати необхідний рівень ліквідності без надмірного ризику, забезпечуючи гнучкість у реагуванні на волатильність ринкових умов та флуктуації попиту на фінансові ресурси. Високий рівень капіталізації сприяє диверсифікації активів та збалансуванню структури балансу, що посилює здатність банку адаптуватися до змін економічного середовища. Крім того, достатній власний капітал створює буфер для абсорбції потенційних збитків, підвищуючи стійкість банку до негативних екзогенних шоків та мінімізуючи ризик неплатоспроможності [21].

Власний капітал банку виконує ряд важливих функцій, які безпосередньо впливають на його фінансову стійкість та ліквідність. Захисна функція полягає у здатності власного капіталу поглинати можливі збитки та захищати банк від ризику неплатоспроможності. Оперативна функція забезпечує фінансування необхідної інфраструктури банку та підтримку його поточної діяльності на початкових етапах функціонування. Регулююча функція власного капіталу проявляється через встановлення нормативів достатності капіталу, які обмежують обсяги ризикових операцій банку відповідно до наявного капіталу.

Власний капітал банку відіграє критичну роль у забезпеченні його фінансової стійкості через механізм формування резервів. Адекватний обсяг капіталізації створює фундамент для генерування достатніх резервних фондів, які слугують буфером проти потенційних фінансових втрат, спричинених реалізацією різноманітних ризиків. Ця функція капіталу є особливо значущою в контексті

мінімізації кредитних, ринкових та операційних ризиків, які є іманентними банківській діяльності. Формування резервів на базі власного капіталу підвищує резильєнтність банківської установи до екзогенних шоків та ендегенних дисбалансів, сприяючи збереженню фінансової стабільності в умовах економічної турбулентності. Крім того, наявність адекватних резервів посилює здатність банку абсорбувати непередбачувані збитки без суттєвого погіршення його фінансових показників та репутації. Це, в свою чергу, підвищує довіру з боку регуляторних органів, інвесторів та клієнтів, що є критичним фактором для підтримання ринкової позиції та конкурентоспроможності банку [51].

Важливо відзначити, що вплив власного капіталу на фінансову стійкість та ліквідність банку не обмежується лише кількісними показниками. Якість власного капіталу, яка визначається його структурою та джерелами формування, також має суттєве значення. Власний капітал, сформований за рахунок реальних грошових внесків акціонерів та накопиченого прибутку, забезпечує більш високий рівень фінансової стійкості порівняно з капіталом, створеним шляхом переоцінки активів чи за рахунок емісійного доходу.

Регулятивний капітал, який є однією з форм власного капіталу банку, відіграє особливу роль у забезпеченні його фінансової стійкості. Цей вид капіталу формується відповідно до вимог центрального банку і включає в себе не лише статутний капітал та резерви, але й субординований борг та інші елементи. Достатність регулятивного капіталу є ключовим показником, який використовується для оцінки фінансової стійкості банку як з боку регулятора, так і з боку учасників ринку.

Власний капітал банку відіграє фундаментальну роль у забезпеченні його ліквідності через механізм стабільного фінансування активних операцій. На відміну від волатильних залучених ресурсів, що характеризуються потенційною нестабільністю внаслідок можливості раптового вилучення депозитаріями, власний капітал являє собою перманентне джерело фондування. Ця іманентна

властивість власного капіталу створює базис для підтримання оптимального рівня ліквідності банківської установи навіть в умовах турбулентності фінансового ринку. Адекватний обсяг власного капіталу забезпечує банку необхідну автономію та резильєнтність до екзогенних шоків, мінімізуючи залежність від кон'юнктурних флуктуацій ринку депозитів та міжбанківських кредитів. Крім того, стабільність власного капіталу як джерела фінансування дозволяє банку оптимізувати структуру активів та пасивів, забезпечуючи більш ефективне управління ризиками ліквідності. Це, в свою чергу, покращує здатність банку своєчасно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами та партнерами, що сприяє зміцненню його репутації та конкурентних позицій на ринку [27].

Високий рівень капіталізації банківської установи є ключовим детермінантом її кредитного рейтингу, що має мультиплікативний ефект на фінансову стійкість та операційну ефективність. Адекватність власного капіталу слугує індикатором надійності та платоспроможності банку для рейтингових агенцій, інвесторів та контрагентів. Підвищення кредитного рейтингу внаслідок оптимальної капіталізації розширює спектр можливостей банку щодо диверсифікації джерел фінансування, зокрема на міжбанківському ринку та ринку капіталу. Це забезпечує доступ до більш вигідних умов залучення ресурсів, знижуючи вартість фондування та підвищуючи маржинальність операцій. Розширена ресурсна база сприяє поліпшенню ліквідності банку, створюючи буфер для абсорбції потенційних шоків та забезпечуючи гнучкість у управлінні активами і пасивами. Крім того, високий кредитний рейтинг посилює ринкову позицію банку, підвищуючи його привабливість для потенційних клієнтів та партнерів.

Важливо зазначити, що оптимальний рівень власного капіталу для забезпечення фінансової стійкості та ліквідності банку не є фіксованою величиною і може варіюватися залежно від розміру банку, специфіки його діяльності, економічної ситуації в країні та глобальних фінансових тенденцій. Надмірна капіталізація може призвести до зниження ефективності використання

ресурсів та рентабельності банку, тоді як недостатній рівень капіталу підвищує ризики втрати фінансової стійкості та ліквідності.

У контексті міжнародної банківської практики, вимоги до достатності власного капіталу банків регулюються Базельськими угодами, які встановлюють мінімальні стандарти капіталізації для забезпечення стабільності глобальної фінансової системи. Ці стандарти враховують не лише кількісні показники власного капіталу, але й його якість, а також рівень ризиків, притаманних діяльності конкретного банку [45].

Таким чином, вплив власного капіталу на фінансову стійкість та ліквідність банку є багатоаспектним та комплексним. Власний капітал виступає не лише фінансовим ресурсом, але й інструментом управління ризиками, засобом підтримки довіри до банку та механізмом забезпечення його стабільного функціонування в довгостроковій перспективі. Ефективне управління власним капіталом, яке передбачає оптимізацію його структури та обсягу відповідно до стратегічних цілей банку та вимог регулятора, є ключовим фактором забезпечення фінансової стійкості та ліквідності банківської установи в сучасних економічних умовах.

1.3. Методичні підходи щодо визначення чинників управління власним капіталом банків України

Методологічні підходи до визначення факторів управління власним капіталом банків України становлять цілісну систему аналітичних інструментів і теоретичних засад, орієнтованих на виявлення, оцінку та дослідження основних чинників, які впливають на формування, використання та оптимізацію власного капіталу банківських установ.

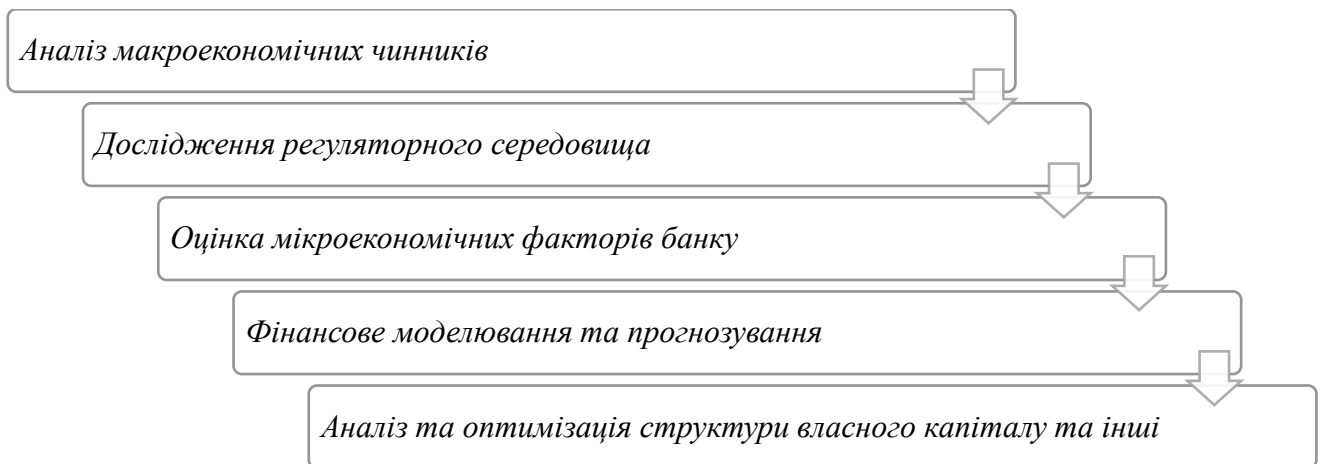

Рис. 1.4. Основні методичні підходи до визначення факторів управління власним капіталом банків України

Ці підходи базуються на синтезі теоретичних концепцій фінансового менеджменту, емпіричних досліджень банківського сектору та специфічних особливостей економічного середовища України (рис. 1.4).

Системний аналіз макроекономічних детермінант є фундаментальним аспектом методологічних підходів до управління власним капіталом банків України. Цей аналіз охоплює комплекс взаємопов'язаних економічних індикаторів, включаючи динаміку валового внутрішнього продукту, інфляційні процеси, стан зовнішньоекономічного балансу, волатильність національної валюти та рівень монетизації економіки. Дослідження цих факторів дозволяє сформувати комплексне розуміння макроекономічного середовища функціонування банківської системи, ідентифікувати потенційні ризики та можливості для оптимізації капіталу. Такий підхід забезпечує основу для розробки адаптивних стратегій управління власним капіталом, що враховують циклічність економічних процесів та структурні зміни в національній економіці, сприяючи підвищенню резильєнтності банківських установ до макроекономічних флуктуацій [38].

Дослідження регуляторного середовища є критичним компонентом методологічних підходів до управління власним капіталом банків. Цей аспект передбачає комплексний аналіз нормативно-правової бази, що детермінує

параметри банківської діяльності в Україні. Особлива увага фокусується на вимогах Національного банку України щодо мінімального розміру статутного капіталу, нормативах достатності капіталу, правилах формування резервів та інших регуляторних імперативах. Вивчення динаміки змін у регуляторному ландшафті та їх впливу на стратегії управління власним капіталом банків є ключовим елементом цього підходу. Такий аналіз дозволяє банкам адаптувати свої капітальні стратегії до еволюціонуючих регуляторних вимог, забезпечуючи оптимальний баланс між дотриманням нормативів та ефективністю використання капіталу.

Методичні підходи також передбачають детальний аналіз мікроекономічних чинників, специфічних для кожного окремого банку. Це включає оцінку фінансового стану банку, його бізнес-моделі, структури активів та пасивів, рівня ризиків, стратегії розвитку та інших внутрішніх факторів. Важливим аспектом є аналіз якості активів банку, оскільки проблемні кредити та інші неякісні активи можуть суттєво впливати на достатність власного капіталу.

Один з ключових методичних підходів полягає у використанні фінансового моделювання та прогнозування для оцінки потреб банку у власному капіталі. Це включає розробку динамічних моделей, які враховують різні сценарії розвитку економічної ситуації та бізнес-стратегії банку. Такі моделі дозволяють оцінити вплив різних факторів на достатність капіталу в середньо- та довгостроковій перспективі, що є критично важливим для стратегічного планування [35].

Важливим елементом методичних підходів є аналіз структури власного капіталу банку та її оптимізація. Це передбачає оцінку співвідношення між різними компонентами власного капіталу, такими як статутний капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток та інші елементи. Оптимізація структури капіталу спрямована на забезпечення балансу між фінансовою стійкістю банку та ефективністю використання капіталу.

Методологія також включає аналіз джерел формування власного капіталу,

що є критично важливим для розробки стратегій його нарощування. Це може включати оцінку можливостей залучення додаткового капіталу через емісію акцій, капіталізацію прибутку, залучення субординованого боргу або інші механізми. При цьому враховуються такі фактори, як вартість залучення капіталу, вплив на структуру власності банку, регуляторні обмеження та ринкові умови.

Важливим аспектом методичних підходів є оцінка ефективності використання власного капіталу банку. Це передбачає аналіз таких показників, як рентабельність власного капіталу (ROE), мультиплікатор капіталу, співвідношення ризикових активів до власного капіталу та інші метрики. Ці показники дозволяють оцінити, наскільки ефективно банк використовує наявний капітал для генерування прибутку та підтримки своєї діяльності [13].

Методичні підходи також включають аналіз ринкових факторів, які впливають на управління власним капіталом банків. Це передбачає оцінку конкурентного середовища в банківському секторі України, аналіз ринкової позиції банку, вивчення тенденцій у банківських продуктах та послугах, а також оцінку впливу технологічних інновацій на банківську діяльність. Усі ці фактори можуть суттєво впливати на потреби банку у капіталі та стратегії його управління.

Важливим елементом методології є стрес-тестування, яке дозволяє оцінити стійкість власного капіталу банку до різних шоківих сценаріїв. Це включає моделювання впливу екстремальних, але можливих економічних та фінансових ситуацій на капітал банку. Стрес-тестування допомагає виявити потенційні вразливості в структурі капіталу та розробити превентивні заходи для підвищення фінансової стійкості банку [34].

Методичні підходи також передбачають аналіз міжнародного досвіду та найкращих практик управління власним капіталом банків. Це включає вивчення рекомендацій Базельського комітету з банківського нагляду, аналіз досвіду розвинених країн у регулюванні банківського капіталу, а також оцінку можливостей адаптації міжнародних стандартів до умов банківської системи

України.

Важливим аспектом є оцінка впливу інтеграційних процесів на управління власним капіталом банків України. Це включає аналіз наслідків євроінтеграції, вимог міжнародних фінансових організацій та потенційних змін у регуляторному середовищі, пов'язаних з гармонізацією українського законодавства з нормами ЄС.

Методологія також охоплює аналіз взаємозв'язку між управлінням власним капіталом та ризик-менеджментом банку. Це передбачає оцінку впливу різних видів ризиків (кредитного, ринкового, операційного) на достатність капіталу, а також розробку стратегій управління капіталом з урахуванням профілю ризику банку.

Важливим елементом методичних підходів є аналіз корпоративного управління та його впливу на управління власним капіталом. Це включає оцінку якості менеджменту, ефективності системи внутрішнього контролю, прозорості діяльності банку та інших аспектів корпоративного управління, які можуть впливати на рішення щодо формування та використання власного капіталу.

Методологія також передбачає аналіз впливу цифровізації та технологічних інновацій на управління власним капіталом банків. Це включає оцінку потреб у капіталі для впровадження нових технологій, аналіз впливу фінтех-компаній на конкурентне середовище та оцінку можливостей оптимізації управління капіталом за допомогою сучасних технологій.

Важливим аспектом є оцінка соціально-економічного впливу управління власним капіталом банків. Це передбачає аналіз ролі банківського капіталу у забезпеченні стабільності фінансової системи країни, його вплив на кредитування реального сектору економіки та загальний економічний розвиток України.

Методичні підходи також включають аналіз довгострокових трендів та структурних змін в економіці, які можуть впливати на потреби банків у капіталі. Це може включати демографічні тенденції, зміни в структурі економіки, глобалізаційні процеси та інші фактори, які можуть мати довгостроковий вплив на

банківський сектор.

Важливим елементом методології є розробка системи індикаторів раннього попередження, які дозволяють виявити потенційні проблеми з достатністю капіталу на ранніх стадіях. Це може включати моніторинг ключових фінансових показників, аналіз тенденцій на фінансових ринках, оцінку макроекономічних індикаторів та інші інструменти прогнозування.

Методичні підходи також передбачають аналіз впливу циклічності економіки на управління власним капіталом банків. Це включає оцінку необхідності формування контрциклічних буферів капіталу, які дозволяють банкам підтримувати стабільність у періоди економічних спадів.

Отже, методологічні підходи до визначення факторів управління власним капіталом банків України складають цілісну, багатогранну систему аналітичних засобів та теоретичних основ. Вони охоплюють широкий спектр факторів – від макроекономічних та регуляторних до специфічних для кожного банку мікроекономічних чинників. Ці підходи забезпечують основу для ефективного управління власним капіталом банків, що є критично важливим для забезпечення їх фінансової стійкості, конкурентоспроможності та здатності підтримувати економічний розвиток України [43].

Висновок до розділу 1

Власний капітал банку є фундаментальним елементом його фінансової структури, що відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності, надійності та ефективності функціонування банківської установи. Він являє собою комплексне економічне поняття, яке охоплює сукупність фінансових ресурсів, що належать банку на правах власності та використовуються для здійснення статутної діяльності. Структура власного капіталу банку є багатокomпонентною і включає статутний капітал, додатковий капітал, резервний капітал, нерозподілений прибуток та інші елементи. Кожен з цих компонентів виконує специфічні функції, забезпечуючи фінансову стійкість та операційну ефективність банку. Власний

капітал виконує ряд важливих функцій, серед яких захисна, оперативна, регулятивна та індикативна, що в сукупності формують основу для стабільного функціонування банківської установи.

Особлива увага приділяється впливу власного капіталу на фінансову стійкість та ліквідність банку. Адекватність власного капіталу є ключовим фактором забезпечення фінансової стабільності, створюючи буфер для абсорбції потенційних збитків та підтримки оптимального рівня ліквідності. Власний капітал виступає не лише як фінансовий ресурс, але й як інструмент управління ризиками та механізм підтримки довіри до банку з боку клієнтів, інвесторів та регуляторних органів. Таким чином, власний капітал банку відіграє критичну роль у забезпеченні його фінансової стабільності, конкурентоспроможності та здатності підтримувати економічний розвиток країни.

РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ АТ «ОЩАДБАНК» ЗА 2019-2023 РОКИ

2.1. Оцінка вартості власного капіталу

Для проведення комплексного аналізу вартості власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» за період 2019-2023 років необхідно розглянути ряд ключових показників та факторів, що впливають на формування та динаміку цього важливого фінансового параметра. Дослідження базується на даних, представлених у таблицях 2.1-2.4, які містять інформацію про основні показники оцінки вартості власного капіталу, розрахунок вартості за моделлю CAPM, фактори впливу на вартість власного капіталу та порівняльні дані з іншими банківськими установами України.

Таблиця 2.1, відображає основні показники оцінки вартості власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК», складені на основі фінансової звітності банку [42]. Складено на основі фінансової звітності банку [42].

Таблиця 2.1

Основні показники оцінки вартості власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК»
за 2019-2023 роки

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023/2022	
						абсол., +/-	відн., %
Власний капітал, млн грн	19570272	21954127	21887537	22164277	28708868	6544591	29,53
Рентабельність власного капіталу (ROE), %	0,71%	12,64%	4,82%	2,89%	20,82%	0,18	620,42
Вартість власного	21,36%	19,86%	18,62%	23,47%	22,18%	-0,01	-5,5

капіталу, %							

Дані свідчать про стійку тенденцію до зростання обсягу власного капіталу банку протягом досліджуваного періоду. Так, з 2019 по 2023 року власний капітал збільшився з 19570272 млн грн до 28708868 млн грн, що вказує на посилення фінансової стійкості та інвестиційної привабливості банку. (рис. 2.1)

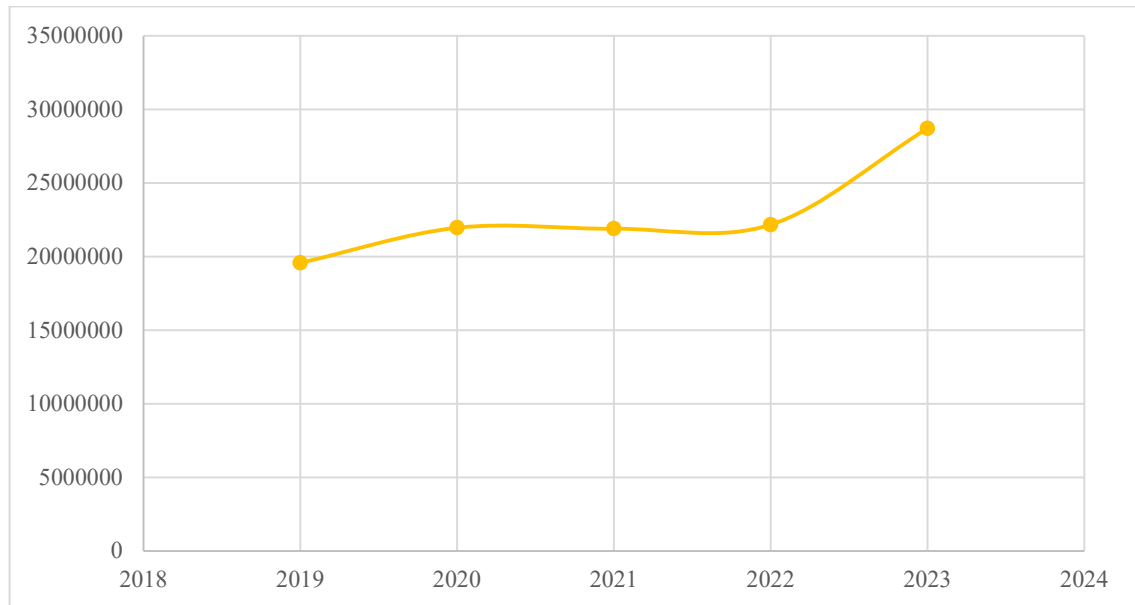

Рис. 2.1. Аналіз вартості власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» за 2019-2023 роки

Рентабельність власного капіталу (ROE) демонструє значні коливання протягом аналізованого періоду. Найнижче значення спостерігалось у 2019 році (0,71%), що могло бути наслідком несприятливої економічної ситуації або внутрішніх факторів діяльності банку. Однак вже у 2020 році відбулося різке підвищення ROE до 12,64%, що свідчить про суттєве покращення ефективності використання власного капіталу. У подальші роки спостерігається певна волатильність показника, але з 2022 року намітилася стійка тенденція до зростання, досягнувши 20,82% станом 2023 рік. Це вказує на підвищення прибутковості діяльності банку та ефективності управління власним капіталом.

Вартість власного капіталу, розрахована за моделлю CAPM, також

демонструє певні коливання, але загалом знаходиться в діапазоні від 18,62% до 23,47%. Найвище значення спостерігалось у 2022 році, що може бути пов'язано з підвищеними ризиками на фінансовому ринку в цей період. У подальші роки відбувається поступове зниження вартості власного капіталу, що може свідчити про стабілізацію економічної ситуації та зниження ризиків для інвесторів.

Переходячи до аналізу таблиці 2.2, яка містить детальний розрахунок вартості власного капіталу за моделлю CAPM, варто звернути увагу на динаміку ключових компонентів моделі. Складено на основі фінансової звітності банку [42].

Таблиця 2.2

Розрахунок вартості власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК»
за 2019-2023 роки за моделлю CAPM

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023/2022
Безризикова ставка, %	15,23	10,42	11,67	18,56	17,32	-1,24
Бета-коефіцієнт	0,83	0,87	0,79	0,92	0,88	-0,04
Ринкова премія за ризик, %	7,39	10,86	8,79	5,33	5,52	0,19
Вартість власного капіталу за CAPM, %	21,36%	19,86%	18,62%	23,47%	22,18%	-1,29%

Аналіз вартості власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» за період 2019-2023 років, розрахованої за моделлю CAPM, демонструє значну волатильність та вплив макроекономічних факторів на фінансовий стан банківського сектору України. Динаміка показників відображає складні економічні умови та геополітичні виклики, з якими зіткнулася країна, особливо з урахуванням початку повномасштабної війни 24 лютого 2022 року.

Безризикова ставка, яка є базовим компонентом моделі CAPM, демонструє суттєві коливання протягом аналізованого періоду. Найнижче значення спостерігалось у 2020 році (10,42%), що може бути пов'язано з пом'якшенням монетарної політики НБУ в умовах економічної невизначеності, спричиненої пандемією COVID-19. Різке зростання безризикової ставки до 18,56% у 2022 році

є прямим наслідком військової агресії та економічної турбулентності, що призвела до підвищення ризиків для інвесторів та необхідності стримування інфляційних процесів. Зниження цього показника у 2023 році свідчить про певну стабілізацію економічної ситуації та адаптацію фінансової системи до нових реалій.

Бета-коефіцієнт, який відображає систематичний ризик акцій банку відносно ринкового портфеля, демонструє відносну стабільність, коливаючись у діапазоні від 0,79 до 0,92. Найвище значення спостерігається у 2022 році (0,92), що вказує на підвищену чутливість акцій АТ «ОЩАДБАНК» до ринкових флуктуацій в умовах військового стану та економічної невизначеності. Зниження бета-коефіцієнта у наступні періоди може свідчити про поступову стабілізацію позицій банку та зменшення його вразливості до ринкових шоків.

Ринкова премія за ризик демонструє найбільшу волатильність серед компонентів моделі CAPM. Максимальне значення спостерігалось у 2020 році (10,86%), що може бути пов'язано з підвищеною невизначеністю на фінансових ринках в умовах пандемії. Різке зниження цього показника до 5,33% у 2022 році, незважаючи на початок війни, може здатися парадоксальним, але може пояснюватися специфікою розрахунку цього показника та особливостями функціонування фінансового ринку України в умовах військового стану.[41].

Результуюча вартість власного капіталу за моделлю CAPM демонструє значні коливання, досягаючи максимуму у 2022 році (23,47%) та поступово знижуючись у наступні періоди. Ця динаміка відображає комплексний вплив усіх компонентів моделі та загальну економічну ситуацію в країні. Високе значення вартості власного капіталу у 2022 році є прямим наслідком військової агресії та пов'язаних з нею економічних ризиків.

Загалом, аналіз вартості власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» за моделлю CAPM демонструє здатність банку адаптуватися до складних економічних умов та підтримувати відносну стабільність в умовах безпрецедентних викликів, спричинених військовою агресією. Однак, високі значення вартості власного

капіталу протягом усього аналізованого періоду вказують на необхідність подальшої оптимізації структури капіталу та розробки стратегій мінімізації ризиків для забезпечення стійкого розвитку банку в майбутньому.

У контексті аналізу вартості власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» особливої уваги заслуговує дослідження макроекономічних факторів, що чинять безпосередній вплив на формування цього ключового фінансового показника. Таблиця 2.3 представляє динаміку основних економічних індикаторів, які відображають загальний стан фінансового ринку України та визначають умови функціонування банківського сектору протягом досліджуваного періоду. Складено на основі даних [29], [31], [23].

Таблиця 2.3

Фактори впливу на вартість власного капіталу

Показник	2019	2020	2021	2022	2023	Відхилення 2023/2022
Інфляція, %	104,1%	105,0%	110,0%	126,6%	105,1%	-21,5%
Облікова ставка НБУ, %	13,5%	6%	9%	25%	15%	-10%
Індекс ПФТС	559,28	504,74	498,91	519,2	507,03	-12,17
Курс USD/UAH	25,8	26,9	27,3	32,3	36,6	4,3

Облікова ставка НБУ також демонструє динамічні зміни, знизившись до мінімуму у 2020 році (6%) та знизившись до 25% у 2022 році, але у 2023 році впала до 15%. Індекс ПФТС знизився протягом періоду, відображаючи скорочення активності фондового ринку, а курс долара до гривні зростає, досягнувши 36,6 у 2023 році, що вказує на девальвацію гривні.

Інфляційні процеси демонструють значну волатильність протягом досліджуваного періоду [29]. Відносно помірні показники інфляції у 2019-2020 роках (104,1% та 105,0% відповідно) змінюються різким стрибком до 126,6% у 2022 році, що є безпосереднім наслідком військової агресії та пов'язаних з нею економічних шоків. Суттєве зниження інфляції до 105,1% у 2023 році свідчить про поступову стабілізацію економічної ситуації та ефективність антиінфляційних

заходів, вжитих урядом та НБУ в умовах воєнного стану (рис. 1.2).

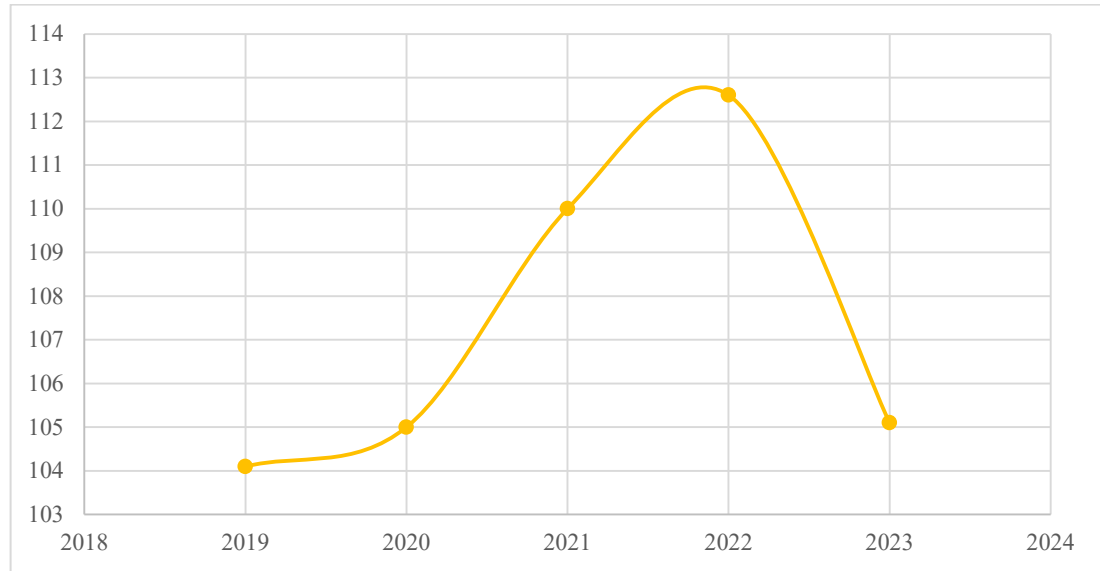

Рис. 2.2. Рівень інфляції в Україні від 2019 до 2023 року

Облікова ставка НБУ демонструє найбільш драматичні коливання серед аналізованих показників. Різне зниження з 13,5% у 2019 році до 6% у 2020 році відображає намагання монетарної влади стимулювати економіку в умовах пандемії COVID-19. Однак, початок війни призвів до безпрецедентного підвищення облікової ставки до 25% у 2022 році, що було необхідним кроком для стримування інфляції та стабілізації валютного курсу в умовах воєнного шоку. Поступове зниження ставки до 15% у 2023 році свідчить про певну нормалізацію монетарної політики та адаптацію фінансової системи до функціонування в умовах війни. [23]. Індекс ПФТС, який є одним з ключових індикаторів стану фондового ринку України, демонструє відносну стабільність протягом аналізованого періоду, незважаючи на значні економічні потрясіння. Це може свідчити про обмежену репрезентативність даного індексу в умовах низької ліквідності та глибини українського фондового ринку, особливо в період військової агресії.

Курс USD/UAH демонструє стійку тенденцію до девальвації гривні, особливо різку з початком повномасштабної війни. Зростання курсу з 25,8 грн за

долар у 2019 році до 36,6 грн за долар у 2023 році відображає значний тиск на національну валюту, спричинений військовими діями, порушенням експортних ланцюгів та загальною економічною невизначеністю [31].

Комплексний аналіз цих факторів дозволяє зробити висновок про надзвичайно складні умови функціонування банківського сектору України в досліджуваній період. Військова агресія стала каталізатором різких змін у всіх ключових макроекономічних показниках, що безпосередньо впливає на формування вартості власного капіталу банків. Здатність АТ «ОЩАДБАНК» адаптуватися до цих викликів та підтримувати стабільність свого фінансового стану свідчить про високу стійкість установи та ефективність її ризик-менеджменту. Однак, волатильність макроекономічних показників вказує на необхідність постійного моніторингу та коригування стратегії управління капіталом для забезпечення довгострокової фінансової стабільності банку.

Таблиця 2.4 надає можливість порівняти динаміку власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» з іншими провідними банками України. Складено на основі фінансової звітності банку [42] та даних [23].

Таблиця 2.4

Порівняння вартості власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» з іншими банками

млн.грн

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023/2022	
						абсол., +/-	відн., %
АТ «Ощадбанк»	19570272	21954127	21887537	22164277	28708868	6617729	9,7
АТ КБ «Приватбанк»	54528965	61391592	65514328	68241773	74859502	1468649	32,5
АТ «УніверсалБанк»	1492014	2195427	3164217	4518693	5987342	4217651	36,9
АТ «Укрексімбанк»	9672489	6839776	10917834	11415220	15632871	3215388	34,3
АБ «Укргазбанк»	6707990	7730631	8862976	9372244	12587632	438025	16,3

АТ «Сенс Банк»	2093650	2219440	2479842	2687453	3125478	6617729	9,7

АТ «ОЩАДБАНК» демонструє стабільну тенденцію до нарощування власного капіталу, збільшивши його обсяг з 19570272 млн грн у 2019 році до 28708868 млн грн станом на 2023 рік. Це свідчить про послідовну політику банку щодо зміцнення своєї фінансової бази та підвищення стійкості до можливих ринкових шоків.

У порівнянні з іншими банками, АТ «ОЩАДБАНК» займає друге місце за обсягом власного капіталу після АТ КБ «Приватбанк», значно випереджаючи інші аналізовані установи. Така позиція свідчить про вагомую роль АТ «ОЩАДБАНК» у банківській системі України та його здатність забезпечувати стабільне фінансування своєї діяльності за рахунок власних ресурсів.

АТ КБ «Приватбанк», як лідер за обсягом власного капіталу, демонструє найвищі показники протягом усього аналізованого періоду, збільшивши свій капітал з 54528965 млн грн у 2019 році до 74859502 млн грн у 2023 році. Це підкреслює домінуючу позицію банку на ринку та його здатність генерувати значні обсяги прибутку для нарощування капітальної бази.

Інші банки, представлені в аналізі, демонструють різну динаміку зростання власного капіталу.

АТ «Універсал Банк» показує найбільш динамічне зростання, збільшивши свій капітал майже в 4,6 рази за аналізований період. Це може свідчити про агресивну стратегію розвитку та успішне залучення інвестицій. АТ «Укресімбанк» та АБ «Укргазбанк» демонструють помірне зростання, зміцнюючи свої позиції на ринку.

АТ "Сенс Банк" показує найменші абсолютні значення власного капіталу серед аналізованих банків, але також демонструє позитивну динаміку зростання.

Загальна тенденція до збільшення власного капіталу усіма аналізованими банками свідчить про поступове зміцнення банківського сектору України,

підвищення його стійкості до економічних шоків та здатність банків генерувати прибуток навіть в умовах складної економічної ситуації. Особливо важливим є факт збереження позитивної динаміки після 2022 року, що вказує на здатність банківської системи адаптуватися до функціонування в умовах військового стану та пов'язаних з ним економічних викликів [39].

Для АТ «ОЩАДБАНК» порівняльний аналіз демонструє стабільність його позицій на ринку та наявність потенціалу для подальшого зростання. Водночас, значний відрив від лідера ринку - АТ КБ «Приватбанк» - вказує на необхідність розробки та впровадження стратегій, спрямованих на підвищення ефективності діяльності та прискорення темпів нарощування власного капіталу для зміцнення конкурентних позицій банку в довгостроковій перспективі.

Підсумовуючи проведений аналіз, можна зробити висновок, що вартість власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» за період 2019-2023 років формувалася під впливом складного комплексу факторів, включаючи загальноекономічні умови, монетарну політику, стан фондового ринку та специфіку діяльності самого банку. Спостерігається тенденція до стабілізації вартості власного капіталу та підвищення ефективності його використання, про що свідчить зростання показника ROE.

Банк демонструє здатність адаптуватися до мінливих економічних умов, ефективно управляти ризиками та підтримувати стійке зростання власного капіталу. Це створює сприятливі передумови для подальшого розвитку АТ «ОЩАДБАНК», зміцнення його позицій на ринку банківських послуг України та підвищення інвестиційної привабливості.

Однак, варто зазначити, що динамічність економічного середовища та наявність ряду зовнішніх факторів ризику вимагають від керівництва банку постійного моніторингу ситуації та своєчасного реагування на зміни ринкових умов.

Подальше вдосконалення системи управління власним капіталом,

оптимізація структури активів та пасивів, а також розробка ефективних стратегій хеджування ризиків можуть стати ключовими факторами забезпечення стабільного зростання вартості власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» у майбутньому.

2.2. Аналіз динаміки власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК»

Аналіз динаміки власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» за період 2019-2023 років є ключовим аспектом оцінки фінансової стійкості та ефективності діяльності банку. Дослідження базується на даних, представлених у таблицях 2.5, 2.6 та 2.7, які відображають абсолютні та відносні зміни власного капіталу, темпи його зростання та приросту, а також коефіцієнти фінансової стійкості банку.

Таблиця 2.5 представляє детальний аналіз динаміки власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» у розрізі абсолютних та відносних змін. Ці показники дозволяють оцінити не лише загальний тренд зміни власного капіталу, але й інтенсивність цих змін у різні періоди, що є важливим для розуміння фінансової стратегії банку та його реакції на зовнішні економічні фактори. Складено на основі фінансової звітності банку [42].

Таблиця 2.5

Абсолютні та відносні зміни власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК»

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023/2022	
						абсол., +/-	відн., %
Власний капітал, млн грн	19570272	21954127	21887537	22164277	28708868	6544591	29,53
Абсолютна зміна до попереднього року, тис. грн	-	2383855	-66590	276740	6544591	6267851	2264,89

Відносна зміна до попереднього року, %	-	12,2	-0,3	1,3	29,5	28,2	2169,23

Аналіз даних таблиці 2.5 демонструє неоднорідну динаміку власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» протягом досліджуваного періоду (рис. 2.3).

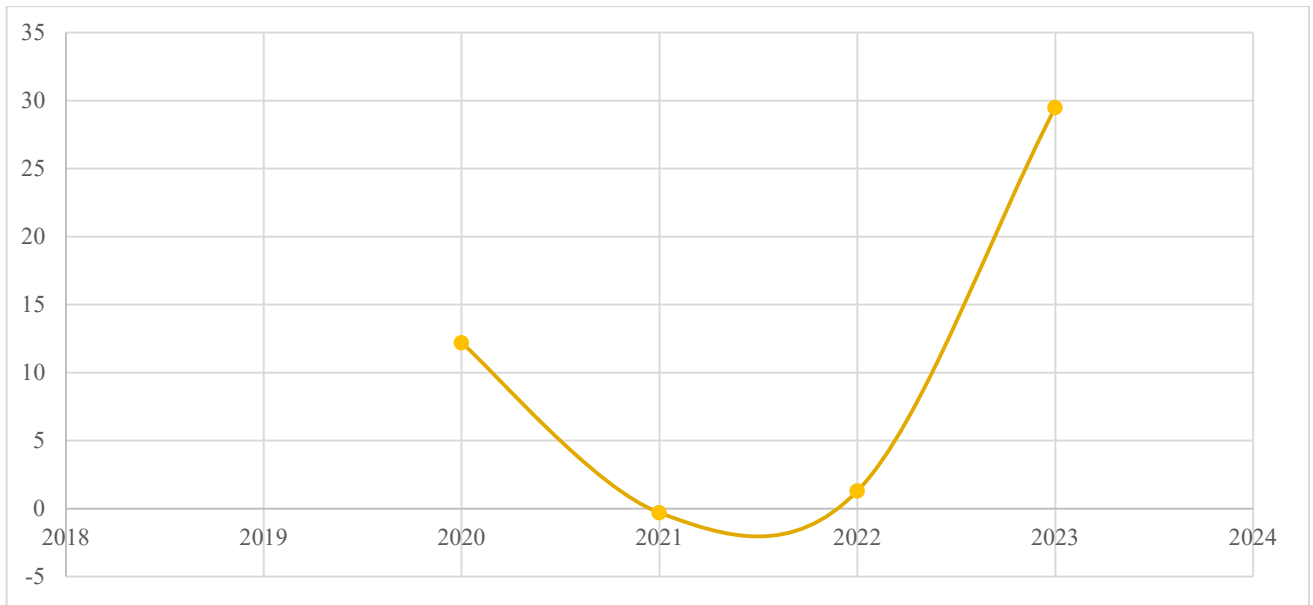

Рис. 2.3. Відносна зміна власного капіталу до попереднього року, %

У 2020 році спостерігається значне збільшення власного капіталу на 2383855 тис. грн, що відповідає відносному приросту в 12,2%. Це може свідчити про успішну реалізацію стратегії капіталізації банку та ефективне управління фінансовими ресурсами в умовах економічної невизначеності, спричиненої пандемією COVID-19.

Однак, 2021 рік характеризується незначним зменшенням власного капіталу на 66590 тис. грн, що становить -0,3% відносно попереднього року. Ця негативна динаміка може бути пов'язана з впливом економічних наслідків пандемії та необхідністю адаптації банку до нових ринкових умов.

2022 рік, незважаючи на початок повномасштабної війни, демонструє позитивну динаміку з приростом власного капіталу на 276740 тис. грн (1,3%). Це

свідчить про здатність банку зберігати фінансову стійкість навіть в умовах значних геополітичних та економічних потрясінь.

Найбільш вражаючий приріст власного капіталу спостерігається у 2023 році - на 6544591 тис. грн, що відповідає відносному зростанню на 29,5%. Ця динаміка може бути результатом успішної адаптації банку до функціонування в умовах військового стану, ефективного управління ризиками та, можливо, додаткової капіталізації з боку держави [53].

Таблиця 2.6 розширює аналіз динаміки власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» представляючи темпи зростання та приросту відносно базового 2019 року. Такий підхід дозволяє оцінити загальну траєкторію розвитку банку за весь досліджуваний період та виявити довгострокові тенденції у зміні його капітальної бази. Складено на основі фінансової звітності банку [42].

Таблиця 2.6

Темпи зростання та приросту власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК»

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023/2022	
						абсол., +/-	відн., %
Власний капітал, млн грн	19570272	21954127	21887537	22164277	28708868	6544591	29,53
Темп зростання (до 2019 року), %	100%	112,2%	111,8%	113,3%	146,7%	33,4%	29,48
Темп приросту (до 2019 року), %	-	12,2%	11,8%	13,3%	46,7%	33,4%	251,13

Аналіз даних таблиці 2.6 демонструє стійку тенденцію до зростання власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» протягом усього досліджуваного періоду. Темп зростання власного капіталу відносно 2019 року показує послідовне збільшення з 112,2% у 2020 році до 146,7% станом на 2023 рік. Це свідчить про те,

що за п'ять років банк зміг майже подвоїти обсяг свого власного капіталу.

Особливо вражаючим є темп приросту в останні роки досліджуваного періоду. Якщо в 2020-2022 роках темп приросту коливався в межах 11,8-13,3%, то в 2023 році він сягнув 46,7%. Така динаміка вказує на значне прискорення темпів капіталізації банку, що може бути результатом як ефективної внутрішньої політики управління капіталом, так і зовнішніх факторів, таких як державна підтримка або сприятливі ринкові умови.

Варто відзначити, що навіть у складний період 2022 року, коли розпочалася повномасштабна війна, банк зумів не лише зберегти, але й дещо збільшити темп приросту власного капіталу до 13,3% порівняно з 11,8% у 2021 році. Це демонструє високу адаптивність та стійкість фінансової моделі АТ «ОЩАДБАНК» до зовнішніх шоків.

Таблиця 2.7 представляє ключові коефіцієнти фінансової стійкості АТ «ОЩАДБАНК», які дозволяють оцінити структуру капіталу банку, його залежність від зовнішніх джерел фінансування та здатність забезпечувати свою діяльність власними коштами. Аналіз цих показників є критично важливим для розуміння фінансової стабільності та незалежності банку в довгостроковій перспективі. Складено на основі фінансової звітності банку [42].

Таблиця 2.7

Коефіцієнти фінансової стійкості АТ «ОЩАДБАНК»

Показник	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023/2022	
						абсол., +/-	відн., %
Коефіцієнт автономії	0,08	0,09	0,09	0,08	0,08	0	0
Коефіцієнт фінансового левериджу	11,73	9,64	0,96	11,15	11,07	-0,08	-0,72
Коефіцієнт забезпеченості власними коштами	0,094	0,106	0,106	0,094	0,094	0	0

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості, представлених у таблиці 2.7,

дозволяє зробити ряд важливих висновків щодо фінансового стану АТ «ОЩАДБАНК» протягом досліджуваного періоду.

Коефіцієнт автономії, що показує частку власного капіталу в загальному обсязі ресурсів, вкладених у діяльність банку, залишався відносно стабільним протягом досліджуваного періоду, коливаючись у межах від 0,08 до 0,09. Це свідчить про те, що банк підтримує стабільну структуру капіталу, де власні кошти становлять близько 8-9% від загального обсягу фінансування. Хоча цей показник є відносно низьким порівняно з нефінансовими підприємствами, він є типовим для банківського сектору, де значна частина фінансування традиційно забезпечується за рахунок залучених коштів клієнтів.

Коефіцієнт фінансового левериджу демонструє більш значні коливання протягом досліджуваного періоду. Найвище значення спостерігалось у 2019 році (11,73), після чого відбулося значне зниження до 0,96 у 2021 році, з подальшим поверненням до високих значень у 2022-2023 роках. Такі коливання можуть свідчити про зміни в стратегії фінансування банку та його реакцію на зовнішні економічні фактори. Зокрема, низьке значення коефіцієнта у 2021 році може бути пов'язане з консервативною політикою банку в умовах економічної невизначеності, спричиненої пандемією COVID-19 [42].

Коефіцієнт забезпеченості власними коштами також демонструє стабільність протягом досліджуваного періоду, коливаючись у межах 0,094-0,106. Це вказує на те, що банк підтримує стабільний рівень забезпеченості своїх активів власним капіталом, що є важливим фактором фінансової стійкості.

Загальний аналіз динаміки власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» за період 2019-2023 років дозволяє зробити висновок про стійку тенденцію до зміцнення фінансової бази банку. Незважаючи на складні економічні умови, включаючи пандемію COVID-19 та початок повномасштабної війни у 2022 році, банк демонструє здатність не лише зберігати, але й нарощувати обсяг власного капіталу.

Особливо вражаючим є зростання власного капіталу у 2023, що свідчить про успішну адаптацію банку до функціонування в умовах військового стану та його здатність генерувати значний прибуток навіть у складних економічних умовах. Це може бути результатом ефективної стратегії ризик-менеджменту, оптимізації операційних процесів та, можливо, додаткової підтримки з боку держави.

Аналіз коефіцієнтів фінансової стійкості вказує на те, що АТ «ОЩАДБАНК» підтримує стабільну структуру капіталу, забезпечуючи баланс між власними та залученими коштами. Це дозволяє банку зберігати фінансову стійкість та незалежність, одночасно використовуючи переваги фінансового левериджу для підвищення ефективності своєї діяльності.

Однак, відносно низькі значення коефіцієнта автономії та коефіцієнта забезпеченості власними коштами вказують на необхідність подальшого зміцнення капітальної бази банку. Це може бути досягнуто шляхом подальшої капіталізації прибутку, залучення додаткових інвестицій або оптимізації структури активів та пасивів. У контексті триваючої військової агресії та пов'язаних з нею економічних викликів, здатність АТ «ОЩАДБАНК» демонструвати позитивну динаміку власного капіталу є важливим фактором стабільності не лише для самого банку, але й для всього банківського сектору України. Це підкреслює важливу роль банку у забезпеченні фінансової стійкості національної економіки в умовах геополітичної нестабільності.

Подальша стратегія управління власним капіталом АТ «ОЩАДБАНК» повинна бути спрямована на підтримання позитивної динаміки його зростання, оптимізацію структури капіталу та підвищення ефективності його використання. Це дасть можливість банку не тільки зміцнити свої ринкові позиції, а й збільшити свою роль у забезпеченні фінансової стабільності та сприянні економічному відновленню України в поствійськовий період.

2.3. Аналіз складових власного капіталу

Аналіз складових власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» за період 2019-2023 років є необхідним для розуміння структури фінансування банку, його здатності генерувати прибуток та адаптуватися до мінливих економічних умов. Дослідження базується на даних, представлених у таблицях 2.8 та 2.9.

Таблиця 2.8 представляє детальну структуру власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» за період з 2019 – 2023 роки. Ця інформація є ключовою для розуміння джерел формування власного капіталу банку, його стабільності та потенціалу для подальшого зростання. Аналіз окремих складових дозволяє оцінити ефективність управління капіталом та визначити основні фактори, що впливають на його динаміку. Таблиці складені на основі фінансової звітності банку[42].

Таблиця 2.8

Структура власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК»

тис. грн.

Складова власного капіталу	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення 2023/2022	
						абсол., +/-	відн., %
Акціонерний капітал	49724980	49724980	49724980	49724980	49724980	0	0
Резерв переоцінки будівель	1817194	1572968	1564504	1473482	1985382	511900	34,74
Резерв переоцінки за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	1018205	429062	146089	60894	9730	-51164	-84,02

Резерв переоцінки інвестицій в інструменти капіталу, що оцінюється за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	-	546998	544219	684601	880862	196261	28,67
Непокритий збиток	- 33004661	- 30334988	- 30106919	- 29779680	- 23892086	5887594	-19,77
Всього власного капіталу	19570272	21954127	21887537	22164277	28708868	6544591	29,53

Аналізуючи дані таблиці 2.8, можна зробити ряд важливих спостережень щодо структури власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК». Акціонерний капітал банку залишається незмінним протягом усього досліджуваного періоду, становлячи 49 724 980 тис. грн. Це свідчить про стабільність акціонерної структури банку та відсутність додаткових емісій акцій протягом аналізованого періоду. Стабільність акціонерного капіталу може розглядатися як позитивний фактор, що забезпечує послідовність у стратегічному управлінні банком.

Резерв переоцінки будівель демонструє певну волатильність протягом досліджуваного періоду. Після зниження з 1 817 194 тис. грн у 2019 році до 1 473 482 тис. грн у 2022 році, спостерігається значне збільшення цього показника до 1 985 382 тис. грн у 2023 році. Це може бути пов'язано з переоцінкою нерухомості банку в умовах змін на ринку нерухомості або з урахуванням інфляційних процесів [43].

Резерв переоцінки фінансових активів, оцінених за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, показує стабільну тенденцію до зниження протягом досліджуваного періоду — з 1 018 205 тис. грн у 2019 році до 9 730 тис. грн у 2023 році. Це може свідчити про зміни в структурі інвестиційного портфеля банку або зменшення справедливої вартості цих активів.

З 2020 року з'являється новий елемент власного капіталу — резерв переоцінки інвестицій в інструменти капіталу, оцінювані за справедливою вартістю через інший сукупний дохід. Цей показник показує стійке зростання: з 546 998 тис. грн у 2020 році до 880 862 тис. грн у 2023 році, що може вказувати на збільшення інвестицій банку в інструменти капіталу або зростання їх справедливої вартості.

Особливої уваги заслуговує динаміка непокритого збитку. Спостерігається стійка тенденція до його зменшення - з 33 004 661 тис. грн у 2019 році до 23 892 086 тис. грн у 2023 році. Це є позитивним сигналом, що свідчить про поступове покращення фінансових результатів банку та його здатність генерувати прибуток для покриття накопичених збитків.

Загальна сума власного капіталу демонструє позитивну динаміку, збільшившись з 19570272 тис. грн у 2019 році до 28 708 868 тис. грн у 2023 році. Це свідчить про загальне зміцнення фінансового стану банку та його здатність нарощувати власний капітал навіть в умовах складної економічної ситуації.

Таблиця 2.9 представляє динаміку зміни складових власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» у відсотковому вираженні за періоди між роками з 2019 по 2023 рік. Цей аналіз дозволяє оцінити темпи зміни окремих компонентів власного капіталу та виявити ключові тренди в управлінні капіталом банку.

Таблиця 2.9

Динаміка зміни складових власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК»

Складова власного капіталу	2019- 2020 р.	2020- 2021 р.	2021- 2022 р.	2022- 2023 р.
Акціонерний капітал	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Резерв переоцінки будівель	-13.44%	-0.54%	-5.82%	34.74%
Резерв переоцінки за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	-57.86%	-65.95%	-58.32%	-84.02%
Резерв переоцінки інвестицій в інструменти капіталу, що оцінюється за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	-	-0.51%	25.80%	28.67%
Непокритий збиток	-8.09%	-0.75%	-1.09%	-19.77%

Всього власного капіталу	12.18%	-0.30%	1.26%	29.53%

Аналіз даних таблиці 2.9 дозволяє зробити ряд важливих висновків щодо динаміки складових власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК». Акціонерний капітал, як і в попередньому аналізі, демонструє нульову динаміку змін, що підтверджує стабільність акціонерної структури банку.

Резерв переоцінки будівель показує значну волатильність. Після зниження на 13,44% у 2019-2020 роках та подальшого незначного зменшення, спостерігається різке зростання на 34,74% у 2022-2023 роках. Це може бути пов'язано з переоцінкою нерухомості банку в умовах інфляційних процесів або змін на ринку нерухомості.

Резерв переоцінки за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, демонструє стійку негативну динаміку протягом майже всього періоду, з особливо різким зниженням на 84,02% у 2022-2023 роках. Це може свідчити про суттєві зміни в структурі інвестиційного портфеля банку або значне зниження справедливої вартості відповідних фінансових активів [57].

Резерв переоцінки інвестицій в інструменти капіталу, що оцінюється за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, після незначного зниження у 2020-2021 роках, показує стійке зростання, особливо помітне у 2021-2022 (25,80%) та 2022-2023 (28,67%) роках. Це може вказувати на успішну інвестиційну стратегію банку в цьому напрямку.

Особливо важливою є динаміка непокритого збитку. Спостерігається стійка тенденція до його зменшення, з особливо значним скороченням на 19,77% у 2022-2023 роках. Це є дуже позитивним сигналом, що свідчить про суттєве покращення фінансових результатів банку та його здатність генерувати значний прибуток для покриття накопичених збитків.

Загальна динаміка власного капіталу демонструє позитивний тренд, за

винятком незначного зниження на 0,30% у 2020-2021 роках. Особливо вражаючим є зростання на 29,53% у 2022-2023 роках, що свідчить про значне зміцнення фінансового стану банку в останні роки досліджуваного періоду.

Підсумовуючи аналіз складових власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК», можна зробити висновок про загальне покращення фінансового стану банку протягом досліджуваного періоду. Стабільність акціонерного капіталу забезпечує послідовність у стратегічному управлінні, в той час як позитивна динаміка резервів та суттєве зменшення непокритого збитку свідчать про ефективне управління активами та прибутковістю банку.

Особливо важливим є значне зростання загальної суми власного капіталу в останні роки досліджуваного періоду, що демонструє здатність банку не лише адаптуватися до складних економічних умов, але й успішно нарощувати свою капітальну базу. Це створює міцну основу для подальшого розвитку банку та підвищення його стійкості до можливих економічних шоків у майбутньому.

Висновок до розділу 2

Дослідження вартості власного капіталу виявило стійку тенденцію до його зростання, що свідчить про посилення фінансової стійкості та інвестиційної привабливості банку. Особливо помітним є збільшення власного капіталу у 2023 та першій половині 2024 року, що може бути результатом ефективної адаптації до складних економічних умов, спричинених військовою агресією проти України.

Аналіз рентабельності власного капіталу (ROE) продемонстрував значні коливання, з найнижчим значенням у 2019 році та стрімким зростанням у наступні роки, досягнувши 24,60% станом на середину 2024 року. Це вказує на суттєве підвищення ефективності використання власного капіталу та здатність банку генерувати прибуток навіть в умовах економічної нестабільності.

Аналіз динаміки власного капіталу показав неоднорідність змін протягом досліджуваного періоду, з найбільш вражаючим приростом у 2023 та першій

половині 2024 року. Це демонструє здатність банку не лише зберігати, але й нарощувати обсяг власного капіталу в складних економічних умовах.

Дослідження коефіцієнтів фінансової стійкості виявило, що АТ «ОЩАДБАНК» підтримує стабільну структуру капіталу, забезпечуючи баланс між власними та залученими коштами. Однак, відносно низькі значення коефіцієнта автономії та коефіцієнта забезпеченості власними коштами вказують на необхідність подальшого зміцнення капітальної бази банку.

Загалом, проведений аналіз свідчить про загальне зміцнення фінансового стану АТ «ОЩАДБАНК» та його здатність адаптуватися до складних економічних умов, спричинених як глобальними факторами (пандемія COVID-19), так і локальними (військова агресія). Банк демонструє стійкість до зовнішніх шоків та здатність нарощувати власний капітал, що створює сприятливі передумови для подальшого розвитку та зміцнення позицій на ринку банківських послуг України.

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФОРМУВАННЯМ І ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ БАНКУ

3.1. Обґрунтування проблем управління власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК»

На основі проведеного аналізу формування і використання власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» за 2019-2023 роки можна виділити ряд ключових проблем в управлінні власним капіталом банку, які потребують особливої уваги та розробки відповідних заходів для їх вирішення (рис. 3.1).

Рис. 3.1. Основні проблеми управління власним капіталом АТ «ОЩАДБАНК»

Однією з основних проблем є волатильність показників рентабельності власного капіталу (ROE) протягом досліджуваного періоду. Хоча в останні роки

спостерігається позитивна динаміка цього показника, його значні коливання в попередні періоди свідчать про нестабільність ефективності використання власного капіталу банку. Це може бути наслідком як зовнішніх факторів, таких як економічна нестабільність та геополітичні виклики, так і внутрішніх чинників, пов'язаних з недостатньо ефективним управлінням активами та пасивами банку. Нестабільність ROE може негативно впливати на інвестиційну привабливість банку та його здатність залучати додатковий капітал на ринку.

Іншою важливою проблемою є відносно низькі значення коефіцієнта автономії та коефіцієнта забезпеченості власними коштами. Хоча ці показники є типовими для банківського сектору, де значна частина фінансування традиційно забезпечується за рахунок залучених коштів клієнтів, їх низькі значення вказують на високу залежність банку від зовнішніх джерел фінансування. Це може створювати додаткові ризики в умовах економічної нестабільності або кризових явищ на фінансовому ринку, коли доступ до зовнішнього фінансування може бути обмеженим.

Значні коливання коефіцієнта фінансового левериджу протягом досліджуваного періоду також вказують на нестабільність у стратегії фінансування банку. Особливо помітним є різке зниження цього показника у 2021 році з подальшим поверненням до високих значень. Така волатильність може свідчити про відсутність чіткої довгострокової стратегії управління структурою капіталу та може призводити до неоптимального співвідношення між власними та залученими коштами.

Аналіз складових власного капіталу виявив проблему значного непокритого збитку, який, хоча і демонструє тенденцію до зменшення, все ще залишається суттєвим. Наявність такого збитку негативно впливає на загальну структуру власного капіталу та може обмежувати можливості банку щодо розподілу прибутку та виплати дивідендів, що в свою чергу може знижувати його інвестиційну привабливість [47].

Волатильність резервів переоцінки, особливо резерву переоцінки за фінансовими активами, що оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід, вказує на проблеми в управлінні інвестиційним портфелем банку. Значне зниження цього показника протягом досліджуваного періоду може свідчити про недостатньо ефективну інвестиційну стратегію або про вразливість банку до ринкових ризиків.

Відсутність змін в акціонерному капіталі протягом усього досліджуваного періоду, з одного боку, забезпечує стабільність акціонерної структури, але з іншого - може вказувати на обмежені можливості банку щодо залучення додаткового капіталу через емісію нових акцій. Це може обмежувати потенціал зростання банку та його здатність швидко реагувати на нові можливості на ринку.

Значна волатильність вартості власного капіталу, розрахованої за моделлю CAPM, вказує на високу чутливість банку до змін ринкових умов та макроекономічних факторів. Це створює додаткові виклики для стратегічного планування та управління ризиками, оскільки вимагає постійної адаптації стратегії управління капіталом до мінливих зовнішніх умов [59].

Проблемою також є недостатня диверсифікація джерел формування власного капіталу. Основна частина власного капіталу формується за рахунок акціонерного капіталу та нерозподіленого прибутку, в той час як інші джерела, такі як субординований борг або гібридні інструменти, використовуються обмежено. Це може обмежувати гнучкість банку в управлінні структурою капіталу та його здатність оптимізувати вартість капіталу.

Ще однією проблемою є недостатня прозорість у розкритті інформації щодо управління власним капіталом. Хоча банк надає основну фінансову інформацію, детальна інформація про стратегію управління капіталом, цільові показники та методи оцінки ризиків часто залишається недоступною для зовнішніх стейкхолдерів. Це може знижувати довіру інвесторів та ускладнювати оцінку реального фінансового стану банку.

Варто також відзначити проблему недостатньої гнучкості в управлінні власним капіталом в умовах швидких змін економічного середовища. Військова агресія проти України створила безпрецедентні виклики для банківського сектору, і хоча АТ «ОЩАДБАНК» демонструє здатність адаптуватися до нових умов, процес цієї адаптації не завжди є достатньо швидким та ефективним.

Проблемою також є недостатнє використання сучасних інструментів управління капіталом, таких як стрес-тестування та сценарний аналіз. Це обмежує здатність банку прогнозувати потенційні ризики та розробляти ефективні стратегії їх мітигації [46].

Нарешті, варто звернути увагу на проблему балансу між забезпеченням достатнього рівня капіталізації та ефективним використанням капіталу. Надмірна капіталізація може призводити до зниження рентабельності, в той час як недостатня капіталізація збільшує ризики для стабільності банку. Знаходження оптимального балансу є складним завданням, особливо в умовах економічної нестабільності та геополітичних викликів.

Вирішення цих проблем вимагає комплексного підходу до управління власним капіталом АТ «ОЩАДБАНК», який повинен включати вдосконалення методів оцінки та управління ризиками, розробку гнучкої стратегії управління структурою капіталу, підвищення ефективності використання наявних ресурсів, а також покращення прозорості та якості розкриття інформації для зовнішніх стейкхолдерів. Це дозволить банку не лише подолати існуючі виклики, але й створити міцну основу для стабільного зростання та розвитку в майбутньому.

3.2. Шляхи оптимізації капіталу банківських установ України

Оптимізація капіталу банківських установ України є ключовим завданням для забезпечення стабільності та ефективності всієї фінансової системи країни, особливо в умовах сучасних економічних викликів та геополітичної

нестабільності. Розробка та впровадження ефективних шляхів оптимізації капіталу вимагає комплексного підходу, який враховує як специфіку українського банківського сектору, так і міжнародні стандарти та передові практики управління капіталом (рис. 3.2).

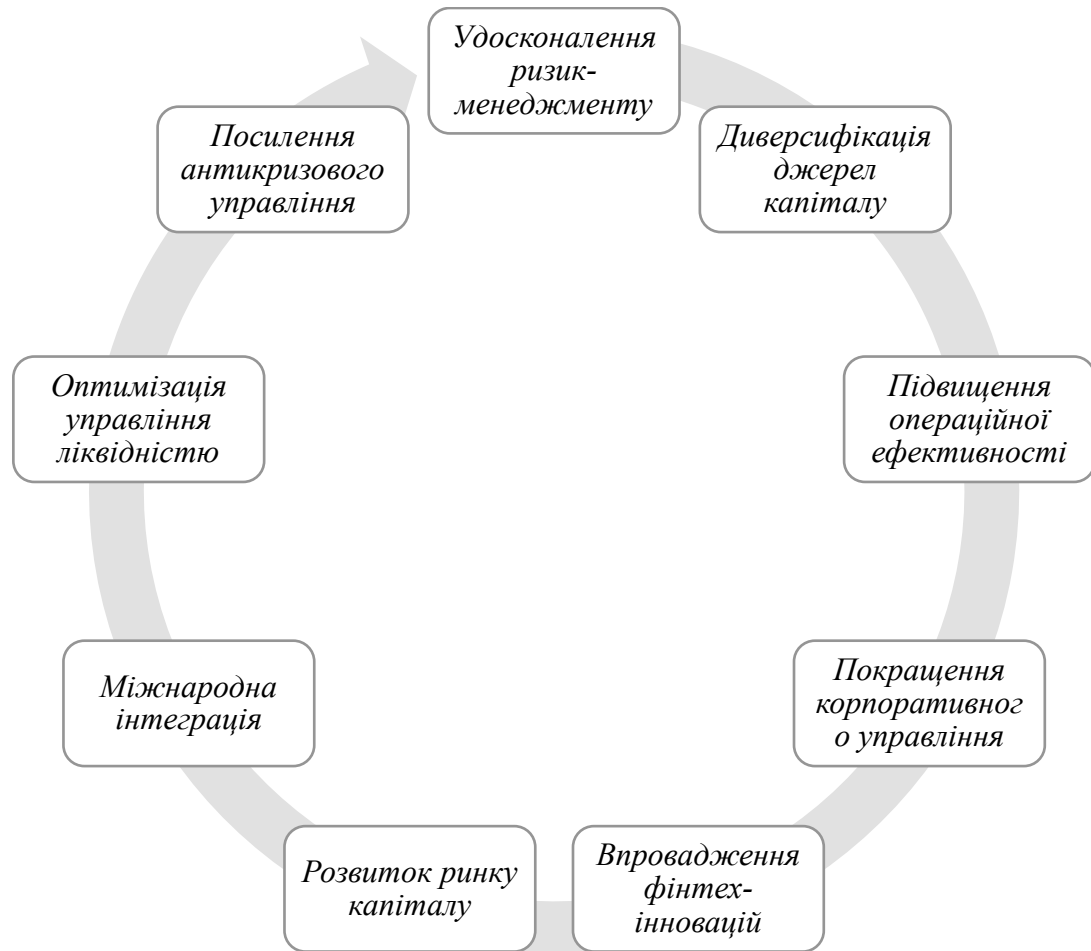

Рис. 3.2. Ключові шляхи оптимізації капіталу банків України

Одним з ключових напрямків оптимізації капіталу банківських установ є вдосконалення системи ризик-менеджменту. Це передбачає впровадження більш складних та точних моделей оцінки ризиків, які дозволяють банкам більш ефективно прогнозувати потенційні загрози та визначати необхідний рівень капіталу для їх покриття. Важливим аспектом цього процесу є розвиток культури ризик-менеджменту в банківських установах, що включає навчання персоналу, впровадження відповідних процедур та політик, а також інтеграцію ризик-

орієнтованого підходу в усі аспекти діяльності банку [49].

Іншим важливим шляхом оптимізації капіталу є диверсифікація джерел його формування. Банки повинні активніше використовувати різноманітні інструменти залучення капіталу, включаючи емісію нових акцій, випуск субординованих облігацій, залучення стратегічних інвесторів, а також використання гібридних фінансових інструментів. Це дозволить не лише збільшити обсяг доступного капіталу, але й оптимізувати його структуру та вартість.

Значний потенціал для оптимізації капіталу банківських установ України лежить у сфері підвищення ефективності використання наявних ресурсів. Це включає оптимізацію бізнес-процесів, впровадження сучасних технологій та автоматизацію операцій, що дозволяє знизити операційні витрати та підвищити рентабельність капіталу. Важливим аспектом цього напрямку є також розвиток нових продуктів та послуг, які дозволяють банкам диверсифікувати свої джерела доходу та підвищити ефективність використання капіталу.

Вдосконалення корпоративного управління є ще одним ключовим шляхом оптимізації капіталу банківських установ. Це передбачає підвищення прозорості діяльності банків, вдосконалення системи внутрішнього контролю та аудиту, а також забезпечення ефективного нагляду з боку ради директорів та акціонерів. Покращення корпоративного управління не лише підвищує довіру інвесторів та клієнтів, але й дозволяє більш ефективно управляти ризиками та капіталом банку.

Активне використання сучасних фінансових технологій також відкриває нові можливості для оптимізації капіталу банківських установ. Впровадження блокчейн-технологій, використання штучного інтелекту та машинного навчання для аналізу даних та прийняття рішень, розвиток цифрових платформ та мобільних додатків - все це дозволяє банкам не лише підвищити ефективність своїх операцій, але й створювати нові джерела доходу та оптимізувати використання капіталу.

Важливим напрямком оптимізації капіталу є також вдосконалення системи

стрес-тестування та сценарного аналізу. Регулярне проведення комплексних стрес-тестів дозволяє банкам краще розуміти свої вразливості та потенційні ризики, а також визначати оптимальний рівень капіталу для забезпечення стійкості в різних економічних сценаріях[60]. Розвиток ринку капіталу та фінансових інструментів в Україні також відіграє важливу роль у оптимізації капіталу банківських установ. Створення більш розвиненого та ліквідного ринку акцій та облігацій дозволить банкам більш ефективно залучати капітал та управляти своїми ризиками. Важливим аспектом цього процесу є вдосконалення законодавчої бази та регуляторного середовища, яке б стимулювало розвиток ринку капіталу та забезпечувало належний захист прав інвесторів [35].

Міжнародна співпраця та інтеграція українських банків у глобальну фінансову систему також відкриває нові можливості для оптимізації капіталу. Це включає залучення іноземних інвестицій, участь у міжнародних фінансових програмах, а також впровадження міжнародних стандартів та практик управління капіталом. Важливим аспектом цього процесу є гармонізація українського банківського законодавства з міжнародними нормами, зокрема з вимогами Базельського комітету з банківського нагляду.

Вдосконалення системи управління ліквідністю також є важливим шляхом оптимізації капіталу банківських установ. Ефективне управління ліквідністю дозволяє банкам оптимізувати структуру своїх активів та пасивів, знизити витрати на залучення ресурсів та підвищити загальну ефективність використання капіталу.

Важливим напрямком оптимізації капіталу є також розвиток культури інновацій в банківських установах. Це передбачає створення внутрішніх інкубаторів та акселераторів, співпрацю з фінтех-стартапами, а також впровадження гнучких методологій розробки нових продуктів та послуг. Інноваційний підхід дозволяє банкам не лише підвищувати ефективність своїх операцій, але й створювати нові джерела доходу та більш ефективно використовувати наявний капітал.

Таким чином, оптимізація капіталу банківських установ України вимагає комплексного підходу, який включає вдосконалення ризик-менеджменту, диверсифікацію джерел капіталу, підвищення ефективності використання ресурсів, вдосконалення корпоративного управління, впровадження інновацій та фінансових технологій, розвиток ринку капіталу та міжнародну інтеграцію. Реалізація цих напрямків дозволить українським банкам не лише підвищити свою фінансову стійкість та ефективність, але й створити міцну основу для стабільного розвитку всієї фінансової системи країни в довгостроковій перспективі.

3.3. Рекомендації щодо удосконалення процесу управління власним капіталом банку

Удосконалення процесу управління власним капіталом банку є критично важливим завданням для забезпечення фінансової стійкості та ефективності діяльності банківської установи. На основі проведеного аналізу діяльності АТ «ОЩАДБАНК» та загальних тенденцій у банківському секторі України, можна запропонувати ряд рекомендацій, спрямованих на оптимізацію процесу управління власним капіталом (рис. 3.3).

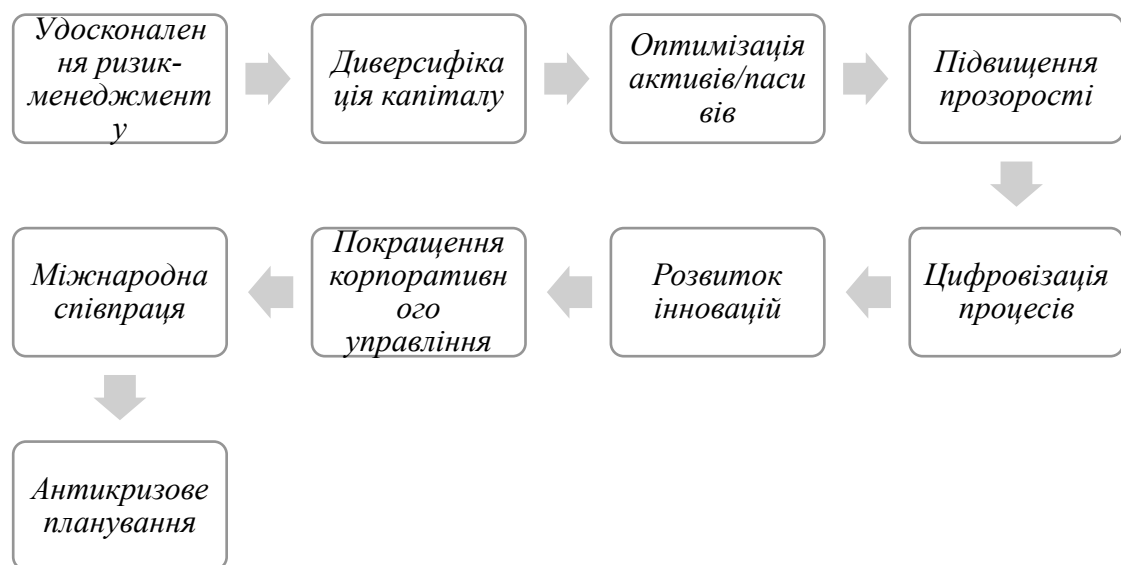

Рис. 3.3. Ключові рекомендації для удосконалення управління власним

капіталом АТ «ОЩАДБАНК»

Першочерговим завданням є впровадження комплексної системи управління ризиками, яка б охоплювала всі аспекти діяльності банку. Це передбачає не лише вдосконалення методів оцінки кредитних, ринкових та операційних ризиків, але й розвиток культури ризик-менеджменту на всіх рівнях організації. Важливо впровадити систему раннього попередження ризиків, яка дозволить своєчасно виявляти потенційні загрози та вживати превентивних заходів. Це може включати розробку та впровадження складних математичних моделей, використання технологій машинного навчання та штучного інтелекту для аналізу великих обсягів даних та прогнозування потенційних ризиків [14].

Наступною важливою рекомендацією є диверсифікація джерел формування власного капіталу. АТ «ОЩАДБАНК», як і багато інших українських банків, значною мірою залежить від державного фінансування та акціонерного капіталу. Для підвищення фінансової стійкості та зниження залежності від окремих джерел фінансування, банку рекомендується активніше використовувати інструменти ринку капіталу. Це може включати випуск субординованих облігацій, залучення стратегічних інвесторів, а також використання інноваційних фінансових інструментів, таких як конвертовані облігації або гібридні цінні папери. Важливо також розглянути можливість залучення міжнародних інвестицій, що не лише збільшить капітальну базу, але й підвищить довіру до банку на міжнародному рівні.

Оптимізація структури активів та пасивів є ще одним ключовим напрямком удосконалення управління власним капіталом. Банку рекомендується регулярно проводити аналіз ефективності використання капіталу в розрізі різних напрямків діяльності та продуктів. Це дозволить виявити найбільш прибуткові та найменш ризиковані сфери для інвестування капіталу. Важливо також впровадити систему управління активами та пасивами (ALM), яка б забезпечувала оптимальний баланс між ризиком, прибутковістю та ліквідністю.

Підвищення прозорості та якості фінансової звітності є критично важливим для покращення управління власним капіталом. АТ «ОЩАДБАНК» рекомендується не лише дотримуватися всіх вимог регулятора щодо розкриття інформації, але й впровадити додаткові заходи для підвищення прозорості своєї діяльності. Це може включати публікацію детальних звітів про управління ризиками, розкриття інформації про структуру власності та корпоративне управління, а також регулярне проведення незалежних аудитів. Підвищення прозорості не лише підвищить довіру інвесторів та клієнтів, але й дозволить більш ефективно управляти репутаційними ризиками [32].

Впровадження сучасних технологій та цифровізація процесів управління капіталом є ще одним важливим напрямком удосконалення. Рекомендується інвестувати в розвиток ІТ-інфраструктури, яка б дозволила автоматизувати процеси оцінки ризиків, управління ліквідністю та прогнозування потреб у капіталі. Використання технологій великих даних та штучного інтелекту може значно підвищити точність прогнозів та ефективність прийняття рішень щодо управління капіталом. Розвиток культури інновацій та постійного вдосконалення є важливим аспектом удосконалення процесу управління власним капіталом. Банку рекомендується створити внутрішні механізми для стимулювання інноваційних ідей серед співробітників, а також активно співпрацювати з фінтех-стартапами та науково-дослідними установами. Це дозволить не лише оптимізувати існуючі процеси, але й розробляти нові продукти та послуги, які б забезпечували більш ефективне використання капіталу.

Вдосконалення системи стрес-тестування та сценарного аналізу є критично важливим для забезпечення стійкості банку в умовах високої волатильності та невизначеності. Рекомендується регулярно проводити комплексні стрес-тести, які б враховували різноманітні сценарії економічного розвитку та потенційні шоки. Результати цих тестів повинні активно використовуватися для коригування стратегії управління капіталом та розробки планів дій на випадок кризових

ситуацій [34].

Підвищення якості корпоративного управління є ще одним важливим напрямком удосконалення процесу управління власним капіталом. Рекомендується посилити роль незалежних директорів у складі ради директорів, впровадити ефективні механізми внутрішнього контролю та аудиту, а також забезпечити чітке розмежування повноважень та відповідальності між різними органами управління банку.

Висновок до розділу 3

У результаті проведеного дослідження процесу управління власним капіталом АТ «ОЩАДБАНК» було виявлено ряд ключових проблем та розроблено комплекс рекомендацій щодо їх вирішення. Аналіз показав, що основними викликами для банку є волатильність показників рентабельності власного капіталу, недостатня диверсифікація джерел його формування, а також низька гнучкість у реагуванні на зміни економічного середовища. Ці фактори, у поєднанні з загальною економічною нестабільністю та геополітичними ризиками, створюють значні перешкоди для ефективного управління капіталом банку.

Запропоновані шляхи оптимізації капіталу банківських установ України, зокрема вдосконалення системи ризик-менеджменту, диверсифікація джерел капіталу та впровадження сучасних фінансових технологій, створюють підґрунтя для системного підвищення ефективності управління власним капіталом. Особлива увага приділяється необхідності розвитку ринку капіталу та фінансових інструментів в Україні, що дозволить банкам більш ефективно залучати капітал та управляти ризиками.

Розроблені рекомендації щодо удосконалення процесу управління власним капіталом АТ «ОЩАДБАНК» спрямовані на комплексне вирішення виявлених проблем. Зокрема, пропонується впровадження комплексної системи управління ризиками, оптимізація структури активів та пасивів, підвищення прозорості фінансової звітності та активізація міжнародної співпраці. Важливим аспектом є

також розвиток культури інновацій та вдосконалення системи корпоративного управління.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження процесу управління капіталом банку було здійснено комплексний аналіз теоретичних засад та практичних аспектів формування і використання власного капіталу банківських установ, що дозволило сформулювати ряд важливих висновків та рекомендацій. Дослідження підтвердило, що власний капітал банку є фундаментальним елементом його фінансової структури, який відіграє ключову роль у забезпеченні стабільності, надійності та ефективності функціонування банківської установи. В умовах підвищеної волатильності фінансових ринків та посилення регуляторних вимог, ефективне управління капіталом стає критичним фактором для підтримання фінансової стійкості банків та їх здатності протистояти різноманітним ризикам.

Аналіз теоретичних підходів до визначення сутності, структури та функцій власного капіталу банку дозволив уточнити концептуальні засади управління капіталом в сучасних економічних умовах. Було встановлено, що власний капітал банку виконує не лише захисну та оперативну функції, але й відіграє важливу роль у формуванні репутації банку та його інвестиційної привабливості. Дослідження впливу власного капіталу на фінансову стійкість та ліквідність банку підтвердило наявність прямого зв'язку між адекватністю капіталу та здатністю банку протистояти фінансовим шокам та зберігати платоспроможність.

Аналіз методичних підходів щодо визначення чинників управління власним капіталом банків України виявив необхідність врахування як макроекономічних факторів, так і специфічних для кожного банку мікроекономічних показників. Було встановлено, що ефективне управління капіталом вимагає комплексного підходу, який враховує не лише кількісні показники достатності капіталу, але й якісні характеристики його складових та їх вплив на загальну фінансову стійкість банківської установи.

Проведений аналіз формування і використання власного капіталу АТ «ОЩАДБАНК» за період 2019-2023 років дозволив виявити як позитивні тенденції, так і певні проблеми в управлінні капіталом банку. Зокрема, було відзначено стійку тенденцію до зростання обсягу власного капіталу, що свідчить про зміцнення фінансової бази банку. Водночас, аналіз показників рентабельності власного капіталу та коефіцієнтів фінансової стійкості виявив певну нестабільність та необхідність оптимізації структури капіталу для підвищення ефективності його використання.

Дослідження виявило ряд ключових проблем в управлінні власним капіталом АТ «ОЩАДБАНК», серед яких: волатильність показників рентабельності власного капіталу, недостатня диверсифікація джерел його формування, а також низька гнучкість у реагуванні на зміни економічного середовища. Було встановлено, що ці проблеми є характерними для багатьох банківських установ України і потребують системного підходу до їх вирішення.

На основі проведеного аналізу було розроблено комплекс рекомендацій щодо оптимізації капіталу банківських установ України та вдосконалення процесу управління власним капіталом банку. Зокрема, запропоновано впровадження комплексної системи управління ризиками, яка б охоплювала всі аспекти діяльності банку та дозволяла ефективно прогнозувати потенційні загрози для капіталу. Рекомендовано активізувати використання інструментів ринку капіталу для диверсифікації джерел формування власного капіталу, включаючи випуск субординованих облігацій та залучення стратегічних інвесторів.

Важливим напрямком удосконалення процесу управління власним капіталом визначено оптимізацію структури активів та пасивів банку. Запропоновано впровадження системи управління активами та пасивами (ALM), яка б забезпечувала оптимальний баланс між ризиком, прибутковістю та ліквідністю. Особливу увагу приділено необхідності підвищення прозорості та якості фінансової звітності банку, що дозволить підвищити довіру інвесторів та

більш ефективно управляти репутаційними ризиками.

Дослідження підкреслило важливість впровадження сучасних технологій та цифровізації процесів управління капіталом. Рекомендовано інвестувати в розвиток IT-інфраструктури, яка б дозволила автоматизувати процеси оцінки ризиків, управління ліквідністю та прогнозування потреб у капіталі. Запропоновано активне використання технологій великих даних та штучного інтелекту для підвищення точності прогнозів та ефективності прийняття рішень щодо управління капіталом.

Особливу увагу в дослідженні приділено необхідності розвитку культури інновацій та постійного вдосконалення в банківських установах. Рекомендовано створення внутрішніх механізмів для стимулювання інноваційних ідей серед співробітників та активну співпрацю з фінтех-стартапами та науково-дослідними установами. Це дозволить не лише оптимізувати існуючі процеси, але й розробляти нові продукти та послуги, які б забезпечували більш ефективне використання капіталу.

Важливим висновком дослідження є необхідність вдосконалення системи корпоративного управління в банках для забезпечення ефективного управління капіталом. Рекомендовано посилити роль незалежних директорів у складі ради директорів, впровадити ефективні механізми внутрішнього контролю та аудиту, а також забезпечити чітке розмежування повноважень та відповідальності між різними органами управління банку.

Дослідження підкреслило важливість міжнародної співпраці та інтеграції українських банків у глобальну фінансову систему для вдосконалення процесів управління капіталом. Рекомендовано активно вивчати та впроваджувати кращі міжнародні практики управління капіталом, брати участь у міжнародних фінансових програмах та форумах, а також розглянути можливість стратегічного партнерства з міжнародними фінансовими інституціями.

Загалом, проведене дослідження дозволило сформулювати комплексне бачення

проблематики управління капіталом банку та розробити науково обґрунтовані рекомендації щодо вдосконалення цього процесу в умовах сучасних економічних викликів. Реалізація запропонованих рекомендацій дозволить банківським установам України підвищити ефективність управління власним капіталом, зміцнити фінансову стійкість та конкурентоспроможність, а також створити міцну основу для стабільного розвитку в довгостроковій перспективі. Це, в свою чергу, сприятиме зміцненню всієї банківської системи України та підвищенню її ролі у забезпеченні економічного зростання країни.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III : станом на 1 січ. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення: 20.09.2024).
2. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні : Закон України від 30.10.1996 р. № 448/96-ВР : станом на 15 трав. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр#Text> (дата звернення: 20.09.2024).
3. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб : Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI : станом на 19 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text> (дата звернення: 20.10.2024).
4. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX : станом на 20 черв. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 20.10.2024).
5. Питання перевірки фінансово-господарської діяльності ВАТ "Ощадбанк" : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 01.03.2007 р. № 70-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/70-2007-р#Text> (дата звернення: 20.09.2024).
6. Про порядок здійснення аналізу стану підприємств: Наказ Міністерства України від 26 січня 2001 року №49/121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01#Text> (дата звернення: 20.09.2024).
7. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV : станом на 19 квіт. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text> (дата звернення: 20.09.2024).
8. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III : станом на 3 верес. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121->

14#Text (дата звернення: 20.09.2024).

9. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV : станом на 27 квіт. 2024 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text)

15#Text (дата звернення: 15.10.2024).

10. Про акціонерні товариства : Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI : станом на 1 січ. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text> (дата звернення: 20.09.2024).

11. Про фінансову реструктуризацію : Закон України від 14.06.2016 р. № 1414-VIII : станом на 1 січ. 2024 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1414-19#Text)

12. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII : станом на 1 лип. 2024 р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text)

13. Акулініна О. С. Ефективна структура власного капіталу банку : *thesis*. 2019. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/14311> (дата звернення: 20.09.2024).

14. Андрієнко М. М., Шпак І. О. Економічна оцінка критеріїв управління результативністю підприємства. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Економічні науки*. 2021. № 4 (63). С. 35–40. URL: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/63-5> (дата звернення: 29.09.2024).

15. Барвіцька Ю. С., Кремень О. І. Роль фінансової стійкості у забезпеченні фінансової безпеки підприємства : *thesis*. 2021. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/18725> (дата звернення: 20.09.2024).

16. Березовик В. Оцінка структури власного капіталу банків України. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № 2. С. 93–101. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-12-12> (дата звернення: 30.09.2024).

17. Бондаренко О. М., Коваленко А. М. Значення додаткового капіталу підприємства : *thesis*. 2021. URL: <https://er.nau.edu.ua/handle/NAU/54690> (дата

звернення: 20.09.2024).

18. Власний банківський капітал, його функції та складові. *Онлайн бібліотека підручників*. URL: <https://studentam.net.ua/content/view/5515/132/> (дата звернення: 20.09.2024).

19. Власний капітал банку. *Бібліотека BukLib.net*. URL: <https://buklib.net/books/31906/> (дата звернення: 20.09.2024).

20. Гринчишин Я. М., Лука П. В. Власний капітал банку: функції і необхідність регулювання. *Сучасні наукові погляди на механізми розвитку міжнародних відносин та ринкової економіки*. 2023. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-325-8-25> (дата звернення: 20.09.2024).

21. Данік Н., Ємельянов А. Теоретичні аспекти впливу якості ресурсної бази на фінансову стійкість банку. *International science journal of management, economics & finance*. 2022. Т. 1, № 5. С. 10–16. URL: <https://doi.org/10.46299/j.ismef.20220105.02> (дата звернення: 20.09.2024).

22. Дергалюк Б., Малюта Д. Маркетингова стратегія управління конкурентоздатністю підприємств. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-67> (дата звернення: 20.09.2024).

23. Державна служба статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.06.2024).

24. Дульська В. І. Базельський комітет з питань банківського нагляду: його роль у забезпеченні достатності капіталу банків : *thesis*. 2012. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/63452> (дата звернення: 20.09.2024).

25. Євтушевська О. О., Чернов К. І. Теоретичні аспекти власного капіталу підприємства: сутність та структура. *Food industry economics*. 2020. Т. 12, № 3. URL: <https://doi.org/10.15673/fie.v12i3.1812> (дата звернення: 20.09.2024).

26. Жигалкевич Ж., Драгомощенко А. Стратегічне планування зовнішньоекономічної діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-27> (дата звернення:

20.09.2024).

27. Заволока Ю., Івко А., Сідненко М. Роль власного капіталу в системі прийняття стратегічних рішень суб'єкта господарювання. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique*. 2021. URL: <https://doi.org/10.36074/logos-05.02.2021.v1.30> (дата звернення: 20.09.2024).

28. Заїка Ю. Інноваційний менеджмент підприємств в антикризових умовах. *International Science Journal of Management, Economics & Finance*. 2022. Т. 1, № 5. С. 62–67. URL: <https://doi.org/10.46299/j.ismef.20220105.08> (дата звернення: 20.09.2024).

29. Індекс інфляції (2000-2024). *Мінфін - все про фінанси: новини, курси валют, банки*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/inflation/> (дата звернення: 20.09.2024).

30. Каут О., Пирогов Д. Організація процесу інвестиційної діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-33-89> (дата звернення: 20.09.2024).

31. Курс долара на 20.09.2024 в Україні. *Мінфін - все про фінанси: новини, курси валют, банки*. URL: <https://minfin.com.ua/ua/currency/usd/> (дата звернення: 20.09.2024).

32. Левандівський О. Т., Криховецька З. М., Кохан І. В. Сучасні тенденції функціонування банківської системи України. *Agrosvit*. 2023. № 3-4. С. 97–104. URL: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.3-4.97> (дата звернення: 20.09.2024).

33. Лисенко А., Грабар Д. Аналіз сутності поняття економічної безпеки підприємства. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2020. № 24. С. 101. URL: <https://doi.org/10.30977/ppb.2226-8820.2020.24.0.101> (дата звернення: 20.09.2024).

34. Лук'янець О. Л. Стрес-тестування як інструмент оцінки стійкості банківської системи : *thesis*. 2009. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/60029> (дата звернення: 20.09.2024).

35. М'ячин В. Г., Митрофанов В. Ю. Методи інтегральної оцінки ризиків підприємства. *Міжнародне економічне співробітництво: аналіз стану, реалії і проблеми*. 2024. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-363-0-15> (дата звернення: 20.09.2024).

36. Маковоз О. С. Стрес-тестування як метод оцінки кредитного ризику в умовах євроінтеграції : *thesis*. 2020. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/47014> (дата звернення: 20.09.2024).

37. Махмудов Х., Чухліб Р. Аналіз стратегії соціального розвитку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-95> (дата звернення: 20.09.2024).

38. Михалків А., Косташ Т. Облік власного капіталу за МСФЗ. *InterConf*. 2022. № 15(117). С. 43–54. URL: <https://doi.org/10.51582/interconf.19-20.07.2022.005> (дата звернення: 20.09.2024).

39. Мізіна О., Амеліницька О. Особливості оцінки конкурентоспроможності банківських установ та напрямів її підвищення (на прикладі АТ «ощадбанк»). *Economical*. 2024. Т. 1, № 29. С. 4–13. URL: [https://doi.org/10.31474/1680-0044-2024-1\(29\)-4-13](https://doi.org/10.31474/1680-0044-2024-1(29)-4-13) (дата звернення: 20.09.2024).

40. Офіційний портал Верховної Ради України. *Офіційний портал Верховної Ради України*. URL: <http://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 20.09.2024).

41. Ощадбанк опублікував річний фінансовий звіт за 2023 рік, підтверджений зовнішнім аудитором. *Мінфін - все про фінанси: новини, курси валют, банки*. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2024/05/06/126364173/> (дата звернення: 20.09.2024).

42. Ощадбанк. *Ощадбанк. Мій банк. Моя країна*. URL: <https://www.oschadbank.ua/finansova-zvitnist> (дата звернення: 20.09.2024).

43. Панчева К. О., Стригуль Л. С. Еволюція поняття власного капіталу : *thesis*. 2015. URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/27597> (дата

звернення: 20.09.2024).

44. Піхняк Т. Аналіз показників плинності персоналу виробничого підприємства. *Modeling the development of the economic systems*. 2022. № 2. С. 154–160. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2022-4-20> (дата звернення: 20.09.2024).

45. Полішевська К. В. Якість банківського кредитного портфеля та її роль у забезпеченні фінансової стійкості банку : *thesis*. 2019. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/14299> (дата звернення: 20.09.2024).

46. Посаднєва О. М. Макроекономічне стрес-тестування банків як інструмент забезпечення стійкості банківської системи. *Підприємництво та інновації*. 2021. № 16. С. 87–93. URL: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/16.15> (дата звернення: 20.09.2024).

47. Посаднєва О., Стефанович Н., Цілінко В. Оцінка достатності власного капіталу банків в період сучасних викликів та загроз. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-76> (дата звернення: 20.09.2024).

48. Руда О. Л. Сучасні тенденції на ринку банківських послуг в Україні та їх вплив на фінансову діяльність банківської системи. *Агросвіт*. 2019. № 9, трав. С. 25–31.

49. Савлук С. М. Посилення стабілізаційної ролі власного капіталу банків. *Економіка України*. 2013. № 3 (616). С. 38–46.

50. Склад та функції банківського капіталу. *Бібліотека BukLib.net*. URL: <https://buklib.net/books/31140/> (дата звернення: 20.09.2024).

51. Сторожук Т. М., Малинич Н. В., Пастух Д. Л. Вплив структури капіталу на фінансову стійкість підприємства. *Економічний вісник. Серія: фінанси, облік, оподаткування*. 2020. № 5. С. 148–159. URL: <https://doi.org/10.33244/2617-5932.5.2020.148-159> (дата звернення: 20.09.2024).

52. Турчин В. В., Бунда О. М. Облік власного капіталу підприємства : *thesis*. 2021. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/18800> (дата звернення:

20.09.2024).

53. Фаринович І. В., Горбова Х. В. Тенденції розвитку кредитної діяльності АТ "Ощадбанк" в умовах надзвичайних (форсмажорних) обставин. *Scientific Bulletin of UNFU*. 2022. Т. 32, № 5. С. 57–62. URL: <https://doi.org/10.36930/40320508> (дата звернення: 20.09.2024).

54. Формування власного капіталу банку. *Бібліотека BukLib.net*. URL: <https://buklib.net/books/33792/> (дата звернення: 20.09.2024).

55. Формування власного капіталу банку: роль резервного капіталу, спеціальних фондів і резервів. *Освіта.UA*. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/bank/20381/> (дата звернення: 20.09.2024).

56. Формування та облік власного капіталу. *FactorAcademy*. URL: <https://factor.academy/blog/glava-16-formuvannya-ta-oblik-vlasnogo-kapitalu/> (дата звернення: 20.09.2024).

57. Чернишова Л., Грекова М. Особливості кредитування малого та середнього бізнесу АТ «ощадбанк» в умовах дії воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-69> (дата звернення: 20.09.2024).

58. Чиж Н. М. Функції власного капіталу банку : *thesis*. 2008. URL: <http://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/61467> (дата звернення: 20.09.2024).

59. Шевчук А. Економічний капітал в системі ризик-менеджменту банку. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету*. 2017. № 3 (245). С. 179–199.

60. Щербатих Д. В. Сучасні методи стрес-тестування банківської системи України. *Економіка і суспільство*. 2018. № 19. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-19-181> (дата звернення: 20.09.2024).

ДОДАТКИ